

BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG

Pál Bettina

Pénzügy-számvitel szak, vállalkozási szakirány

**Mezőgazdasági őstermelők adózása,
elszámolási sajátosságai**

2020

NYILATKOZAT

a szakdolgozat/zárodolgozat digitális formátumának benyújtásáról

Hallgató neve:	Pál Bettina		
Szak:	Pénzügy-számvitel		
Szakirány (ha van):	Vállalkozási szakirány		
Neptun kód:	RZJN80	Benyújtás éve:	2020
Szakdolgozat/zárodolgozat címe:	Mezőgazdasági őstermelők adózása, elszámolási sajátosságai		
Belső (operatív) konzulens neve:	Dr. Antal Anita PhD.		
Külső (szakmai) konzulens neve:	Pálné Aracsi Ágnes		
Legalább 5 kulcsszó a dolgozat tartalmára vonatkozóan:	Őstermelőkkel kapcsolatos fogalmak, adózási módok, járulékfizetési kötelezettségek, mezőgazdaság hazai, nemzetközi viszonylatban		

Kérjük a szerzői döntésnek megfelelő opciót aláhúzni:

Hozzájárulok / nem járulok hozzá, hogy szakdolgozatomat/zárodolgozatomat az egyetem az interneten a nyilvánosság számára repositóriumában közzétegye.

A hozzájárulás szerzői feltételei:

- mások számára a közzététel semmilyen formában nem engedélyezett,
- a dolgozat magáncélra letölthető, a forrás és nevem megjelölésével szabadon idézhető, de az idézést meghaladó felhasználás (átvétel) tilos,
- hozzájárulásom időtartamra nem korlátozott és bármikor visszavonható.

Hozzájárulás hiányában a dolgozat csak az egyetem könyvtáraiban az arra kijelölt számítógépeken, képernyős megtekintéssel kutatható. Egyéb hozzáférés, többszörözés nem engedélyezett.

Felelősségem tudatában kijelentem, hogy szakdolgozatom/zárodolgozatom digitális adatállománya mindenben eleget tesz a vonatkozó hatályos intézményi előírásoknak, tartalma megegyezik nyomtatott formában benyújtott szakdolgozatommal.

Dátum: 2020.05.13.

Pál Bettina s.k.
hallgató aláírása

A digitális szakdolgozat könyvtári benyújtását és átvételét igazolom.

Dátum: 2020.05.13.

Szabó G. Tibor s. k.

.....
könyvtári munkatárs

P.H.

**BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG**

Pál Bettina

Pénzügy-számvitel szak, vállalkozási szakirány

Beszámoló a szakmai gyakorlatról

2020

Tartalomjegyzék

Szakmai gyakorlólhely bemutatása	3
Szakmai gyakorlati napló	4
Elvégzett feladatok bemutatása	6
1. Ismerje meg a vállalkozásnál használatos könyvelő, számlázó, bérszámfejtő stb. programokat, valamint az adó-, és járulékbemutatók során használt nyomtatványkitöltő programokat.	6
2. Ismerje meg a vállalkozás adójogi státuszát, rendszeres bevallási és adóelőleg fizetési kötelezettségeit és ezek gyakorlati lebonyolítását. Tájékozódjon a munkavállalók adó és járulékfizetésével kapcsolatos főbb gyakorlati tennivalókról.	9
3. A pénzforgalom lebonyolítása, a fizetési módok megválasztása, a szükséges nyilvántartások, az alkalmazott bizonylatok bemutatása.	11
Irodalomjegyzék	13
Ábrajegyzék	13

Szakmai gyakorlólhely bemutatása

A szakmai gyakorlati beszámolómat a gyakorlólhely bemutatásával kezdem. A 14 hetes szakmai gyakorlatomat Zákányban egy egyéni vállalkozásként működő könyvelőirodában végeztem, két másik alkalmazott mellett. Az iroda 2009-ben nyitott meg, akkor még alkalmazottak nélkül, egy ember végezte a környék magánszemélyeinek, vállalkozásainak a számviteli, adóbevallási feladatait. Az épület kiépítéséhez saját erőforrások mellett Európai Unió támogatást is felhasználtak, ennek eredményeképp egy szép, modern stílusú környezetet tudtak megteremteni, ami így otthonosabb légkört biztosít a dolgozók, illetve az ide érkező ügyfelek számára.

A könyvelőiroda környezete az elhelyezkedésének köszönhetően békés, és bár a település forgalma csekély, sokan veszik igénybe a dolgozók által nyújtott könyvelői szolgáltatásokat. Abból adódóan, hogy Zákány egy vidéki kis falu, az iroda ügyfélkörének legnagyobb részét egyéni vállalkozók, őstermelők teszik ki.

A gyakorlati helyem kiválasztásánál a legfőbb szempontom az volt, hogy lehetőleg olyan tapasztalatokat szerezzek általa, ami a későbbi tanulmányaim és munkám során hasznosítható lesz. Mivel a jövőben számviteli területen szeretnék elhelyezkedni, illetve továbbtanulni, a legjobb választás egy könyvelőiroda volt, hiszen itt lehet leginkább átalakítani az elméleti alapokat gyakorlati tudássá.

Elsőként a könyvelőprogrammal kellett megismerkednem. Az RLB 60 nevű programcsoportot alkalmazza a vállalkozás, ami külön tartalmazza a pénztárkönyvi és a kettős könyvviteli programot. Ezeknek a használatát a könnyű kezelőfelület miatt gyorsan el tudtam sajátítani. A gyakorlat során kisvállalkozások, egyéni vállalkozók, őstermelők és néhány közép vállalkozás könyvelési, adózási feladatait ismerhettem meg.

A gyakorlati hely nyugodt munkakörnyezetet biztosított gyakorlatom alatt, ahol a könyveléssel kapcsolatos feladatok elvégzése mellett, a könyveléshez kapcsolódó néhány praktikumot is elsajátíthattam. A záróvizsgálathoz szükséges adatok összegyűjtésével ugyanakkor betekintést nyerhettem a korábbi évek könyveléseibe, elszámolásaiba, amiből megtanulhattam az őstermelőkhöz kapcsolódó adminisztrációs feladatokat elvégezni.

Szakmai gyakorlati napló

Dátum	Elvégzett feladatok
1. hét – február 3-7.	Kettőskönyvviteli program megismerése. Az ügyfelek előző időszakai könyveléseinek, bizonylatainak áttekintése. Próbakönyvelések elvégzése, bizonylatok rögzítése a könyvelőprogramban.
2. hét – február 10-14.	Pénztárkönyvi program megismerése. Szállító, vevő számlák ellenőrzése, szétválogatása. Bizonylatok rögzítése a programban, áfa bevallások előkészítése.
3. hét – február 17-21.	Pénztárkönyvi könyvelési feladatok elvégzése, bizonylatok rögzítése, áfa bevallások előkészítése. Bizonylatok, számlák lefűzése. Bevételek rögzítése értékesítési betétlapra.
4. hét – február 24-28.	Egy egyéni vállalkozás indításának, egy másik egyéni vállalkozás megszüntetésének bejelentése. Kézzel írt számlák bejelentése a Nemzeti Adó és Vámhivatalhoz.
5. hét – március 2-6.	Egy vadásztársaság időszaki bizonylatainak átvizsgálása, rögzítése, könyvelési feladatainak elvégzése. Bérszámfejtésben való részvétel.
6. hét – március 9-13.	Bizonylatok ellenőrzése, szétválogatása, előkészítése könyveléshez. Pénztárkönyvi könyvelési feladatok elvégzése, áfa bevallások előkészítése.
7. hét – március 16-20.	Kettős könyvviteli feladatok elvégzése, a bizonylatok ellenőrzésével, lefűzésével. Áfa bevallások előkészítése. Adatok gyűjtése a záródolgozathoz.

8. hét – március 23-27.	<p>Általános nyomtatványkitöltő program megismerése, személyi jövedelemadó bevallás kitöltése.</p> <p>Az előző évi könyvelés zárásaiban való részvétel.</p> <p>Bérszámfejtésben való részvétel.</p> <p>Időszaki számlák, bizonylatok lefűzése, sorba rendezése.</p>
9. hét – március 30- április 3.	<p>Östermelők adatainak összegyűjtése a záródolgozat elkészítéséhez.</p> <p>Előző évek bevallásainak átvizsgálása, adatok ellenőrzése, elemzése.</p>
10. hét – április 6-10.	<p>Kézzel írt számlák bejelentése a NAV-hoz.</p> <p>Személyi jövedelemadó bevallások készítése.</p> <p>Az östermelők negyedéves járulékbevallásainak elkészítésében való részvétel.</p>
11. hét – április 13-17.	<p>Pénztárkönyvi könyvelés elvégzése, áfa bevallások előkészítése.</p> <p>SZJA bevallások elkészítése.</p> <p>Kettős könyvviteli feladatok, kontírozások elvégzése.</p>
12. hét – április 20-24.	<p>Östermelők bevételeinek rögzítése az értékesítési betétlapon.</p> <p>A kapott támogatások összegének leellenőrzése, összegyűjtése az adóbevallásokhoz.</p> <p>Személyi jövedelemadó bevallások készítése.</p> <p>Bizonylatok sorba rendezése, lefűzése.</p>
13. hét – április 27- május 1.	<p>Beszerzett tárgyi eszközök nyilvántartásokba vételének elvégzése, leírási kulcsainak megadása.</p> <p>Lízingszerződések könyvelési feladatainak elvégzése, a szerződések adattartalmának ellenőrzése.</p>
14. hét – május 4-8.	<p>Bérszámfejtés elvégzésében való részvétel, a kapcsolódó feladatok elvégzése.</p> <p>Egyszerűsített munkavállalók bejelentése.</p> <p>A már beérkezett számlák különválogatása, leellenőrzése, előkészítése a könyvelésekhez.</p>

Elvégzett feladatok bemutatása

A szakmai gyakorlatom alatt elvégzett feladatok közül hármat szeretnék kiemelni és részletezni, ezek a leggyakoribb feladatok

1. Ismerje meg a vállalkozásnál használatos könyvelő, számlázó, bérszámfejtő stb. programokat, valamint az adó-, és járulékbevallások során használt nyomtatványkitöltő programokat.

A gyakorlat során elsőként a pénztárkönyvi program használatát kellett elsajátítanom, hiszen az ügyfelek legnagyobb része egyéni vállalkozó, illetve őstermelő, akik nyilvántartásaikat a személyi jövedelemadó törvény rendelkezései szerint kötelesek vezetni.

A pénztárkönyvi könyvelés a gyakorlatban azt jelenti, hogy a bizonylatok alapján a könyvelést pénzforgalmi szemléletben kell végezni. A gyakorlólóhelyen használt programban rovatszámok szerint lehet rögzíteni a tételeket, bevételeket és kiadásokat, amit a rendszer a pénztárkönyv meghatározott oszlopaiba gyűjt össze. Ugyanakkor lehetőséget biztosít a vállalkozónak arra is, hogy az egyéni igényeknek megfelelően különböző alábontásokat, gyűjtéseket végezzen. Ez segíthet, hogy az alapvető rovatszámoknál részletesebben jelenítse meg a program a különféle bevételeket, kiadásokat, például az anyagköltségen belül láthatóak legyenek a különböző anyagfajták, ha ez meghatározó a vállalkozás költségeinek kalkulálásához. A gyűjtőket abban az esetben célszerű alkalmazni, ha egy vállalkozó többféle tevékenységet végez, és szeretné látni tevékenységekre bontva az elért eredményt.

A pénztárkönyvi könyvelés előtt le kell ellenőrizni az érkezett számlákat, hogy a rajta szereplő adatok, számlaelemek helyesen vannak-e megadva, illetve érdemes a vevő és szállító számlákat különválogatni, így könnyebben és gyorsabban lehet haladni a könyvelésnél. A tételek rögzítése csak ezután kezdődhet.

Ennél a programnál a számlákat először rovatszámokra bontva partnerenként fel kell vinni a kiegyenlített számlák közé. Ezek a bizonylatok a bankszámla kivonatok és a pénztármozgás könyvelése alapján kerülnek át a kiegyenlített számlák nyilvántartásából a pénztárkönyvbe. Ezt a program, az 1. ábrán látható Kiegyenlített számla könyvelése nevű ikonra kattintva automatikusan végzi. A lekönyvelt tételeket meg lehet tekinteni a pénztárkönyvben, külön rovatszámokra bontva is ki lehet gyűjteni a számlákat a rovatszám kivonat segítségével, illetve az általános forgalmi adó tekintetében is lehet listázni, illetve összegezni a rögzített tételeket.

Rovatszám	ÁFA%	Nettó	ÁFA	Bruttó
1. 5000 Közüzeti díjak	27%-os	500 000	135 000	635 000
2.		0	0	0
3.		0	0	0
4.		0	0	0
5.		0	0	0
6.		0	0	0
ÖSSZESEN:		500 000	135 000	635 000

Tényl. telj.: 2018.01.01 A számlán lévő áfa eltérő Tényl. ÁFA: 135 000

Bank: 0 Pénztár: 0

1. ábra A pénztárkönyvi program képernyője könyveléskor. RLB: naplófőkönyv - pénztárkönyv leírás. Letöltés dátuma: 2020.04.28.

A kettős könyvviteli program használatát egy fuvarozó cég előző időszaki könyvelésének áttekintése, tárgyidőszaki könyvelési feladatainak elvégzése során sajátítottam el. A könnyű kezelhetőségnek köszönhetően gyorsan meg lehetett szokni a használatát, hasonlóan a pénztárkönyvi programhoz.

Ebben a programban a tételeket a vállalkozás által készített számlatükör segítségével lehet a megfelelő számlára rögzíteni. A vállalkozások a számviteli törvény előírásai alapján a saját igényeikre szabva készítik el a számlatükört, így a tevékenységük jellegének megfelelő alszámlák kerülnek kialakításra. Ez szintén abban segít, hogy a vállalkozás kiadásai, egyes bevételei külön megtekinthetők legyenek, ezáltal átláthatóbbá válnak a számukra fontos tételek. Ezeket az alszámlákat és részletező számlákat könnyedén meg lehet nyitni, és szerkeszteni a programban, akár könyvelés közben is, amikor a kontírozáshoz szükséges számlaszámokat megadjuk.

A kettős könyvviteli feladatok elkezdésénél az első teendő a számlák, bizonylatok átnézése, leellenőrzése, illetve kiválogatása. Ez azt jelenti, hogy az ügyfelek által hozott számlák közül külön kell válogatni a bevételi számlákat, költségszámlákat, illetve a pénztárbizonylatokat és a bankszámlakivonatokat. A bizonylatokat kontírozni kell, vagyis a könyvelési tételeket a számviteli törvény előírásainak megfelelően fel kell jegyezni. A tényleges könyvelést csak ezután lehet elkezdni.

A programban a vevőköveteléseket és a szállítói kötelezettségeket is ugyanazon a fülön lehet rögzíteni, a vevő- szállító naplóba (2. ábra). A pénztárbizonylatokat a pénztárnaplóba, a banki tételeket pedig a banknaplóba lehet könyvelni. Ezeken a naplókön kívül van egy egyes napló is, amibe a program automatikusan lekönyveli a bérszámfejtésnél megadott tételeket, az értékcsökkenés tételeit és néhány egyéb tételt, illetve ide lehet bekönyvelni a nyitó tételeket is, ezt azonban nekünk kell rögzíteni a programban.

The screenshot shows the 'Vevő-Szállító számlák rögzítése' window. At the top, there are checkboxes for 'Atétel csak a pü.-i nyilvántartásban jelenjen meg', 'Áfa esedékessége eltér a teljesítéstől', 'Deyzás', and 'Pénzforgalmi áfa'. Below these are fields for 'Vevő/száll.: Szállító számla' and 'Sorszám: S18/000024'. There are also date pickers for 'Kette: 2018.02.01', 'Telt.: 2018.02.01', 'Áfa esed.:', 'Ejz.hat.: 2018.02.01', and 'Bizonylatszám:'. Other fields include 'Munkaszám:', 'Partner: 4 Szabó Endréné', and 'Megjegyzés:'. A 'Bizonylatszám:' field is also present. Below the input fields is a table with columns 'Megjegyzés', 'Nettó', 'Áfa', 'Bruttó', and 'Devizábj.'. The table contains one row with values: '500 000', '135 000', '635 000', and '0,00'. To the right of the table are summary fields: 'Nettó: 500 000', 'ÁFA: 135 000', 'Bruttó: 635 000', 'Deviza: 0,00', and 'Tényl. telj.: 2018.02.01'. There are also buttons for 'Új sor', 'Sor törlése', 'Módosítás', 'Kilépés', and 'Tétel mentése / Új tétel'.

2. ábra Vevő- Szállító napló képernyője a kettős könyvviteli programban. RLB: kettős könyvvitel leírás. Letöltés dátuma: 2020.04.28.

A már rögzített vevői és szállítói tételeket a banknapló, vagy pénztárnapló segítségével lehet a programban kiegyenlíteni, attól függően, hogy milyen formában történt meg a pénzmozgás. Ezt követően az összes felvitt vevői és szállítói számlát látjuk a vevő- szállító naplóban, a kiegyenlítés időpontjával együtt, illetve a pénztár vagy banknaplóban is megjelennek a tételek. Az összes tételt is meg lehet egyszerre jeleníteni az összes napló megnyitásával, illetve számlaszámokra bontva is a kartonok fül segítségével.

A bérszámfejtést mindkét programban egy beépített modul segítségével lehet elvégezni. A megadott adatok és adókulcsok alapján a program kiszámítja a levonásra kerülő járulékokat, a személyi jövedelemadó előlegének összegét, valamint a munkáltató által fizetendő közterheket. A kettős könyvviteli programban ezek a tételek a bérfeladás modulban automatikusan lekönyvelésre kerülnek a vegyes naplóba, csupán a bérek és járulékok kifizetésénél van további dolgunk vele, hogy lekönyveljük az ehhez kapcsolódó pénzmozgást. Az adó- és járulékbevallásokat, a vállalkozás a könyvelési program adataiból exportálva az Általános Nyomtatványkitöltő program segítségével készíti el, illetve továbbítja az adóhivatalhoz. Ennek a programnak a használatát főként a személyi jövedelemadó bevallások elkészítésén keresztül ismerhettem meg.

2. Ismerje meg a vállalkozás adójogi státuszát, rendszeres bevallási és adóelőleg fizetési kötelezettségeit és ezek gyakorlati lebonyolítását. Tájékozódjon a munkavállalók adó és járulékfizetésével kapcsolatos főbb gyakorlati tennivalókról.

Mivel a könyvelőiroda egyéni vállalkozásként működik, így az adónyilvántartások és bevallások tekintetében a személyi jövedelemadó törvény hatálya alá tartozik. A személyi jövedelemadó bevallás elkészítését néhány magánszemély és őstermelő bevallásain keresztül gyakoroltam és sajátítottam el. A feladat elvégzését kétféle módszer szerint végeztem, így lehetőségem volt összehasonlítani ezek előnyeit, illetve hátrányait. A vállalkozás jövedelemadó bevallásának elkészítésekor is ugyanezen módszerek szerint lehet kitölteni a bevallást és kiszámítani a fizetendő adót.

Az egyik módszer a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által elkészített adóbevallás tervezet kiegészítése, illetve elfogadása. A magánszemélyeknek, így az egyéni vállalkozóknak és az őstermelőknek az adóhivatal elkészíti az adóbevallás tervezetét. Ezt az eszja.nav.gov.hu oldalon lehet megtekinteni, módosítani és a kész tervezetet elfogadni. Ez azonban még nem teljes, hiszen a NAV nem rendelkezik minden információval az adózó jövedelmével kapcsolatban. Ahhoz, hogy teljes adattartamú bevallást tudjunk készíteni, rögzítenünk kell a tervezetben a különadózó jövedelmeket, a vállalkozói, őstermelői bevételeket és költségeket, az adózás módját, illetve az igénybe vehető kedvezményekről is nyilatkozni kell. Mindez jól működik abban az esetben, ha nem igényel lényeges kiegészítést a tervezet, viszont, ha új adatokat szeretnénk felvinni, az bonyolultabb és kevésbé átlátható, mint a nyomtatványkitöltő program használatával készített bevallás esetén.

A másik lehetőség, hogy a személyi jövedelemadó bevallást elkészítsük, a nyomtatványkitöltő program használata. A programban az első lapok, egészen a 170-es számú lapig terjedően, mindenki számára kitölthetőek. Ezeken a lapokon lehet rögzíteni az adózó adatait, majd levezetni az összevont adóalapba tartozó jövedelemből számított adót (A, B, C, mellékletek), itt lehet nyilatkozni az adóról (1, 2 számú melléklet), az igényelhető adókedvezményekről, illetve az elkülönülten adózó jövedelmeket is itt lehet részletezni (4, 6, 7 számú mellékletek).

Az őstermelői jövedelmek feltüntetésére a 12-es számú mellékletekben van lehetőség. Ezeken a lapokon tudnak az őstermelők nyilatkozni a választott adózási módról, itt tudják rögzíteni a bevételeiket, kiadásait, a kapott támogatásokat, és ezek alapján a program kiszámítja a jövedelmet. Ezt lehet még csökkenteni költségelszámolás választása esetén az előző években elhatárolt veszteség elszámolható összegével (maximum a jövedelem 50 százalékáig). Az így megállapított fizetendő adóból meghatározott feltételek teljesülése mellett igénybe vehető az őstermelői adókedvezmény és a könyvelői díjkedvezmény. Az egyéni vállalkozások jövedelmeinek levezetésére a 13-as lapok szolgálnak. A 14-es lap a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozók esetében tölthető ki, itt tudja a járulékokat bevallani. A vállalkozás jövedelmei, illetve a kalkulált fizetendő adója tehát ezeken a lapokon jelenik meg.

A bevallások elkészítésénél figyelembe kell venni az egyéni vállalkozói, vagy őstermelői jövedelem mellett a munkaviszonyból származó jövedelmeket is, ha volt ilyen az adóalanynak. Ezt, még ha az adótervezet bővítésével is készítjük el a bevallást, akkor is le kell ellenőrizni, hogy a megadott adatok helyesek-e.

Az összevont adóalapba tartozó jövedelmeken túl, a különadózó jövedelmekre is figyelni kell, ezeknél külön kell meghatározni az adó alapját, illetve kiszámítani az ehhez kapcsolódó fizetendő adót. Ahol költségeket is lehet figyelembe venni, ott pedig ügyelni kell a bizonylatok meglétére és helyességére is. A bevallás elkészítésére nyitva álló határidő május 20-a.

A munkavállalók adó- és járulékbevallásainak elkészítését a bérszámfejtéssel kell kezdeni. A vállalkozás két alkalmazottat foglalkoztat, akik napi 8 órás teljes munkaidőre, fix munkabérré vannak bejelentve. A hónap végén a jelenléti ívek segítségével először össze kell számolni a ténylegesen ledolgozott napok számát, illetve azon napok számát, amikor táppénzben részesült a munkavállaló, vagy szabadságot vett ki. Ezek után a pénztárkönyv

bérszámfejtő moduljának segítségével rögzíteni lehet a béradatokat, amiből a program kiszámítja a 15 százalék személyi jövedelemadó előleget, a 10 százalék nyugdíjjárulékot, a 8,5 százalék egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulékot, valamint a munkáltató által fizetendő szociális hozzájárulási adó és szakképzési hozzájárulás összegét. A bérek feladásával a járulékbevalláshoz szükséges adatokat be tudjuk exportálni az Általános Nyomtatványkitöltő programba, így a járulékbevallásokat könnyedén el lehet készíteni. A bevallásokat minden hónap 12. napjáig kell elkészíteni, és bevallani, míg a béreket a hónap 10. napjáig kell kifizetni. A bérek kifizetéséhez a bérszámfejtés adatai alapján bérlista, illetve bérjegyzék nyomtatható. A bérlistát a vállalkozás könyvelési anyagához csatolják, a bérjegyzék pedig a munkavállalók részére kiadásra kerülnek.

3. A pénzforgalom lebonyolítása, a fizetési módok megválasztása, a szükséges nyilvántartások, az alkalmazott bizonylatok bemutatása.

A vállalkozásnál a vevői számlákat jellemzően készpénzben fizetik, hiszen sok olyan idősebb kistermelő van az ügyfélkörben, akiknek nincs bankszámlájuk, vagy szimplán egyszerűbb fizetési módot jelent számukra a készpénzes fizetés. Ettől függetlenül a kiállított számlákat banki átutalással is lehet teljesíteni, aminek fizetési határideje jellemzően a teljesítéstől számított 8-10 nap.

A szállító számlák - bár nem túl sok van a vállalkozás esetében, hiszen egy szolgáltatást végző egyéni vállalkozásról beszélünk - általában bankszámláról kerülnek kifizetésre. A könyvelőirodánál jellemző költségként a bérköltségek és járulékok, az irodaszerek, nyomtatványok költsége, a programok használatának díja, az áram, illetve az iroda fenntartásának díja merülnek fel. A bérköltségek, illetve a járulékok a bankszámláról átutalással kerülnek kifizetésre. A vállalkozás a bankszámláját az indulástól kezdve az OTP Banknál vezeti.

A vállalkozás a személyi jövedelemadó törvény rendelkezéseiben foglalt kötelezettségeinek teljesítésére pénztárkönyvet vezet. Ebben rögzíteni tudja a bevételeit és a tevékenység érdekében felmerült költségeit, vezeti a vevő- és szállító analitikát annak érdekében, hogy naprakészen nyomon követhető legyen a követelések és kötelezettségek állománya. A könyvelőiroda a vásárolt számla- és nyugtatomböket illetve a kiadási s bevételi pénztárbizonylatokat felvezeti a Szigorú számadású nyomtatványok nyilvántartásába. Ezeket a bizonylatokat legalább 5 évig kell megőrizni az adózás rendjéről szóló törvény előírásai szerint. A számlázáshoz a hagyományos számlatömböt alkalmazza a vállalkozás,

viszont a közeljövőben nagy valószínűséggel áttér az online számlázás lehetőségére. Ez ugyanis kevesebb munkával jár, a bizonylatokat könnyebb megőrizni, illetve kevesebb papír felhasználással jár. A vállalkozás által vásárolt és használatba vett eszközöket felvezetik a Tárgyi eszköz nyilvántartásba, amelyet a pénztárcönyvi program erre vonatkozó moduljával készítenek el. Készletnyilvántartást, mivel készletekkel nem rendelkeznek, nem vezet a vállalkozás.

Irodalomjegyzék

Internetes források

RLB: kettős könyvvitel leírás. Letöltés dátuma: 2020.04.28. Hozzáférés:

<https://www.rlb.hu/files.php?fid=1>

RLB: naplófőkönyv - pénztárkönyv leírás. Letöltés dátuma: 2020.04.28. Hozzáférés:

<https://www.rlb.hu/files.php?fid=2>

Ábrajegyzék

1. ábra A pénztárkönyvi program képernyője könyveléskor. RLB: naplófőkönyv - pénztárkönyv leírás. Letöltés dátuma: 2020.04.28. Hozzáférés: <https://www.rlb.hu/files.php?fid=2>,..... 7
2. ábra Vevő- Szállító napló képernyője a kettős könyvviteli programban. RLB: kettős könyvvitel leírás. Letöltés dátuma: 2020.04.28. Hozzáférés: <https://www.rlb.hu/files.php?fid=1>,..... 8

BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG

Pál Bettina

Pénzügy-számvitel szak, vállalkozási szakirány

**Mezőgazdasági őstermelők adózása,
elszámolási sajátosságai**

2020

Tartalomjegyzék

Bevezetés	3
1. Mezőgazdasági tevékenységgel kapcsolatos fogalmak	4
1.1. Östermelő, kistermelő fogalma	4
1.2. Östermelői tevékenységek.....	5
1.3. Igényelhető támogatások.....	7
2. Az östermelői tevékenység adóztatásának lehetőségei	9
2.1. Tételtes költségelszámolás	9
2.1.1. A tételtes költségelszámolás rendszerszemléletben.....	9
2.1.2. Járulékfizetési kötelezettség	12
2.1.3. Kapcsolódó nyilvántartás vezetése.....	13
2.2. Átalányadózás	14
2.2.1. Átalányadózás választása, rendszere	14
2.2.2. Járulékfizetési kötelezettség	15
2.2.3. Átalányadózáshoz kapcsolódó adminisztrációs követelmények	16
2.3. 10%-os költséghányad alkalmazása	16
2.3.1. Adókötelezettség kalkulációs sémája	16
2.3.2. Járulékfizetési kötelezettség.....	17
2.3.3. Kapcsolódó adminisztrációs kötelezettségek	18
3. Mezőgazdasági ágazat hazai és nemzetközi viszonylatban	18
3.1. Hazai mezőgazdaság számokban	19
3.2. Az Európai Unió mezőgazdasága.....	21
4. Empirikus vizsgálat: választás az adózási lehetőségek között	23
4.1. Kutatási módszertan	23
4.2. A kutatás eredményei	24
4.2.1. A mintára jellemző adatok.....	24
4.2.2. Adózási megoldásokra jellemző trendek a vizsgált időszak egyes éveiben	27
4.2.3. Összefüggés vizsgálatok, eredmények	28
5. Összegzés, konklúziók	33
Irodalomjegyzék	36
Ábrajegyzék	37
Táblázatjegyzék	38

Bevezetés

A Föld népességének fenntartása a mezőgazdasági ágazat feladata. Az előrejelzések szerint az élelmiszer-termelésnek a bolygó lakosságának növekedése, illetve a változó igények miatt 2050-re meg kell kétszereződnie.¹(Európai Unió: Az EU szakpolitikai területei: Mezőgazdaság) A mezőgazdasági ágazat emellett munkahelyteremtő képessége miatt is rendkívül fontos. Magyarországon a mezőgazdasági termelés javarészt az őstermelők végzik, így egy könyvelő számára fontos, hogy tájékozott legyen a rájuk vonatkozó jogszabályokkal kapcsolatban.

Főképp azért választottam ezt a témát, mert a jövőben könyvelőként szeretnék dolgozni, és vidéken egy könyvelőnek az ügyfélkörének jelentős részét teszik ki az őstermelők, emiatt részletesebben szükséges foglalkozni a gazdaságok működésével, adózási lehetőségeivel.

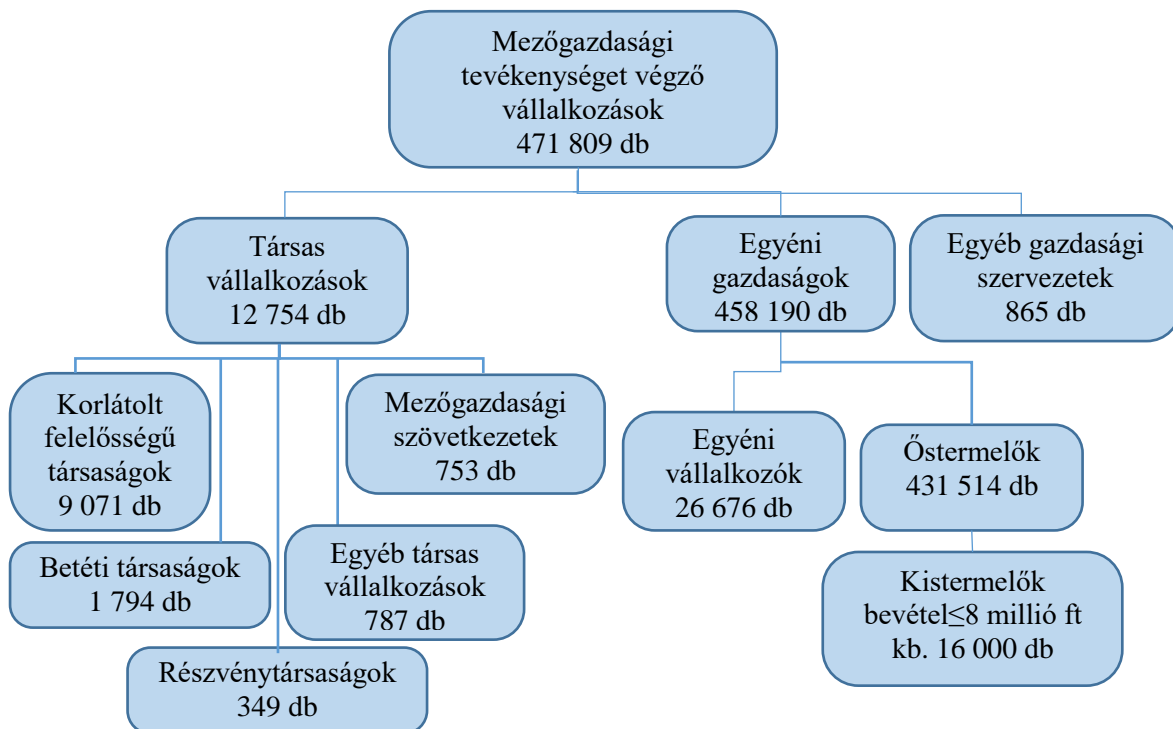
Dolgozatomban bemutatom, hogy az őstermelői tevékenységet végző magánszemélyeknek milyen lehetőségeik vannak adózási oldalról, és az állam és az Európai Unió milyen típusú kedvezményeket, támogatásokat nyújt a mezőgazdasági termeléssel foglalkozó gazdálkodóknak. Kitérek arra is, hogy az őstermelőknek milyen járulékfizetési kötelezettségeik vannak, illetve, hogy milyen nyilvántartásokat kötelesek vezetni a különböző adózási módokkal összefüggésben. Az elméleti kutatáson túlmenően a gyakorlati helyemen végzett empirikus vizsgálatot is bemutatom a dolgozatom utolsó tartalmi fejezetében. A könyvelőiroda őstermelő ügyfélkörére vonatkozó adatokat 5 év távlatában (2015-2019) elemeztem. Célom, hogy a minta vonatkozásában feltárjam a választott adózási módokra vonatkozó összefüggéseket, és megvizsgáljam, hogy a választott megoldás kedvező volt-e az őstermelők számára, vagy élhetnek adóoptimalizációs javaslattal.

¹ Európai Unió: Az Európai Unió szakpolitikai területei: Mezőgazdaság [online]. Megtekintés: 2020.03.04.
Hozzáférés: https://europa.eu/european-union/topics/agriculture_hu

1. Mezőgazdasági tevékenységgel kapcsolatos fogalmak

A téma átláthatósága érdekében elsődlegesen az őstermelőkkel kapcsolatos fogalmakról írok. Az őstermelő és kistermelő fogalmát, illetve a kettő közti különbséget részletezem elsőként, majd kitérek az őstermelői tevékenységekre. Végül az igényelhető mezőgazdasági támogatásokról is szólok, nagyvonalakban bemutatva, hogy milyen támogatási lehetőségek állnak az őstermelők rendelkezésére.

1.1.Őstermelő, kistermelő fogalma

1. ábra A mezőgazdasági őstermelők elhelyezkedése az agrárszektorban.

Forrás: KSH tájékoztatói adatbázisának mezőgazdasági vállalkozásokról szóló adatai alapján szerkesztve.

A Központi Statisztikai Hivatal 2019-as adatai alapján a mezőgazdasági tevékenységet végző társas vállalkozások és az egyéb gazdasági szervezetek száma elenyésző, mindösszesen kb. 3 százalékát teszik ki a mezőgazdasági vállalkozásoknak (1. ábra). A fennmaradó 97 százalékot az egyéni gazdaságok képviselik. A mezőgazdasági termelésben, a legjelentősebb számban az egyéni gazdaságokon belül az őstermelők, illetve a kistermelők vannak jelen. A kettő között mindössze az árbevétel nagysága a különbség.

Mezőgazdasági őstermelőnek az a 16. életévét betöltött, őstermelői igazolvánnyal rendelkező személy minősül, aki belföldön lévő saját gazdaságában a Személyi jövedelemadó törvény (a továbbiakban Szja) 6. számú melléklete szerinti tevékenységet

végez, és ezen tevékenysége tekintetében nem egyéni vállalkozó magánszemély. **Kistermelőnek** ugyanakkor az az őstermelő tekinthető, akinek őstermelői tevékenységből származó, kapott támogatások összegével csökkentett éves bevétele nem haladja meg a 8 millió forintot.²(NAV 06. számú információs füzet)

1.2.Őstermelői tevékenységek

Mezőgazdasági őstermelői tevékenységnek minősül a Szja tv. 6. számú melléklete alapján a saját gazdaságban történő növénytermelés, ültetvénytelepítés, állattenyésztés, termékfeldolgozás, egyes mezőgazdasági termékek jogszabályba nem ütköző gyűjtése, a saját földterületen végzett erdőgazdálkodás, erdei haszonvétel keretében végzett tevékenység, a saját gazdaságban termelt gyümölcs felhasználásával bérfőzés keretében történő párlatkészítés. ³(SZJA tv. 6. melléklet)

Őstermelői bevételként figyelembe lehet venni a saját gazdaságban előállított virágokból, dísznövényekből származó bevételt, abban az esetben, ha az adóévben a bevétel nem haladja meg a 250 ezer forintot, illetve a saját gazdaságban termelt szőlőből saját gazdaságban készített szőlőmust, szőlőbor értékesítéséből származó bevételt is (akkor, ha ezeket a termékeket 0,5 litert elérő kiszerelésben értékesíti), az adóévi 7 millió forintos értékhatárig.⁴(SZJA tv. 6. melléklet)

A mezőgazdasági tevékenységet végzőknek **őstermelői igazolvánnyal** kell rendelkezniük, ami az őstermelésből származó bevételek nyilvántartására szolgál, hitelesített, kormányrendelet által előírt adattartalommal (2-3. ábra). Ennek része az adóévre hitelesített értékesítési betétlap, ami bevételi nyilvántartásnak minősül, ha az adózó bevételi nyilvántartásra kötelezett. Az igazolvány akkor érvényes, ha az igazolvány és a hozzá kapcsolódó értékesítési betétlap egyidejűleg hatályos. Az igazolvány a kiállítás napjától az azt követő ötödik adóév utolsó napjáig érvényes. Az igazolvány az adóévre, vagy a kiállítástól számított legfeljebb három adóévre vonatkozó értékesítési betétlappal adható ki. Ezt követően az értékesítési betétlap csak a kérelmezés időpontja szerinti adóévre, valamint az azt követő két adóévre adható ki, abban az esetben, ha az igazolvány érvényes.⁵(436/2015 (XII.28.) Kormányrendelet a mezőgazdasági őstermelői igazolványról)

² NAV: Mezőgazdasági őstermelő adózása, 06. Információs füzet [online]. Leöltés dátuma: 03.05. Hozzáférés: https://nav.gov.hu//data/cms511306/6_Mez_gazdasagi__stermel__adozasa_20200131.pdf

³ SZJA tv. 6. számú melléklet I. pont

⁴ SZJA tv. 6. számú melléklet I. pont b), c) alpont

⁵ 436/2015 (XII.28.) Kormányrendelet a mezőgazdasági őstermelői igazolványról

A mezőgazdasági őstermelői tevékenységet **közös őstermelői igazolvány** kiváltásával is lehet folytatni, abban az esetben, ha az őstermelő magánszemély és a vele közös háztartásban élő családtagjai együttesen nyilatkozatot tesznek erről. Ennek feltétele, hogy minden családtagnak az őstermelői jövedelemre tekintettel ugyanazon adózási módot kell választania (áfa, szja szempontjából), illetve a családtagok nem állhatnak munkaviszonyban egymással. A közös őstermelői igazolványt annak a családtagnak a nevére kell kiállítani, akit a családtagok egybehangzóan megneveznek az együttes nyilatkozatban. A közös őstermelői igazolvány előnye, hogy amennyiben tételes költségelszámolást választanak, úgy ebben az esetben az őstermelésből származó bevételeiket és költségeiket létszamarányosan leoszthatják. A bevételekről és költségekről elegendő egy nyilvántartást vezetnie a közös őstermelői tevékenységben résztvevőknek, azonban az adófizetési kötelezettségnek külön-külön kell eleget tenni.⁶(SZJA tv. 78/A §, 6. sz. melléklet

2. ábra Őstermelői igazolvány képe.

Forrás: Agro Napló: Csak indokolt esetben kell érvényesíteni az őstermelői igazolványt.

⁶ SZJA tv. 78/A §, 6. sz. melléklet

Értékesítési betétlap						
a(z) _____ számú őstermelői igazolványhoz				P.H.		
értékesítési betétlap sorszáma: 1						
kiállítás kelte: 2020.01.10						
hatályosságának kezdete és vége: 2020.01.01 - 2020.12.31						
kiadásának oka: érvényesítés				kiállító aláírása		
Dátum		Növény, állat, feldolgozott termék, bor, must, virág	eladásért járó összeg (Ft)	A vásárlást igazoló bizonylat száma	A vevő (felvásárló)	
hónap	nap				neve	aláírás
			← Áthozat (az értékesítési betétlap előző oldaláról áthozott összeg)			
Összesen				Vigye át a tárgyévi következő betétlap 2. oldalára!		

3. ábra Értékesítési betétlap képe.

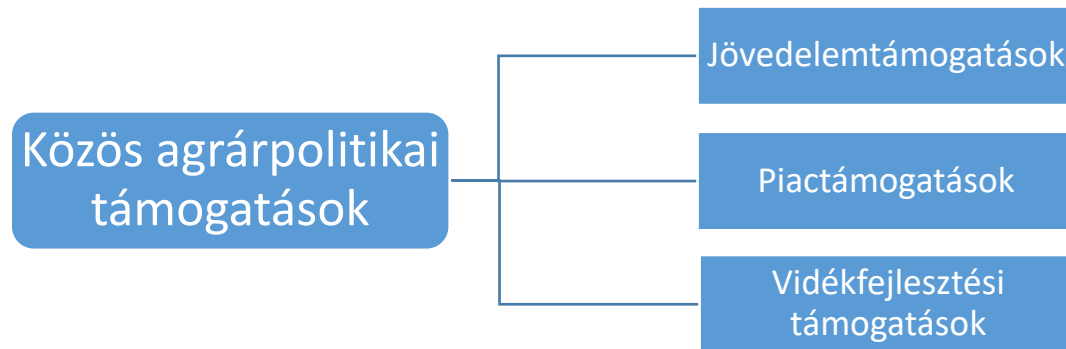
Forrás: Nemzeti Agrárgazdasági Kamara: Ha őstermelő, ellenőrizze a 2020. évi értékesítési betétlapját!

1.3. Igényelhető támogatások

A mezőgazdasági tevékenységet végzők számára Magyarország és az Európai Unió is különféle támogatásokat nyújt. Ennek célja egyrészt, hogy növeljék a termelékenységet, ezáltal az élelmiszerek árát megfizethető szinten tartásuk, másrészt, hogy támogassák a gazdák megélhetését a mezőgazdasági tevékenységükből, így ösztönözve a munkahelyteremtést a mezőgazdaságban.

A támogatások lehetnek jövedelemtámogatások, piactámogatások és vidékfejlesztési támogatások (4. ábra). A jövedelemtámogatások célja, hogy jövedelmezőbbé tegye ezeket a termelő gazdaságokat, hogy segítse a termelőket a biztonságos, egészséges, megfizethető termékek előállításában, illetve, hogy kompenzálja a termelőket, amiért közjavakról gondoskodnak. A piactámogatások célja a piac stabilizálása, hogy kompenzációt nyújtsanak a piaci zavarok miatt, továbbá, hogy segítsenek a gazdálkodóknak a piaci feltételekhez alkalmazkodni, versenyképességüket javítani, fenntartani. A vidékfejlesztési támogatások fő célja a vidéki gazdaságok kiegyensúlyozott területi fejlődésének elősegítése,

munkahelyek teremtése, fenntartása.⁷(Európai Bizottság: Közös agrárpolitika: Közérthetően a jövedelemtámogatásról, Piaci intézkedések ismertetése, Vidékfejlesztés, a vidéki térségek támogatása)

4. ábra A mezőgazdasági támogatások dimenziói.

Forrás: Európai Bizottság: A közös agrárpolitikáról dióhéjban című szöveg alapján szerkesztve.

Az őstermelők számára a legjelentősebb támogatások ezek közül az egységes területalapú támogatások, zöldítés támogatások, illetve a vidékfejlesztési programban meghatározott támogatások. Az egységes területalapú támogatás összege 75 ezer forint, a zöldítés támogatás összege 50 ezer forint hektáronként 2020-ban. A vidékfejlesztési programba tartozó támogatások a tanyafejlesztési támogatások, a mezőgazdasági biztosítás díjára nyújtott támogatások, a mezőgazdasági vízgazdálkodási ágazat fejlesztésének támogatása, illetve ide tartoznak a káreseménnyel kapcsolatos kompenzációs kifizetések. Elérhetőek számukra a különféle állattenyésztéssel, növénytermesztéssel kapcsolatos támogatások is. Továbbá igényelhető kifejezetten a kistermelőknek, illetve az újonnan alakuló, fiatal őstermelőknek nyújtott támogatás is, hogy ezáltal ösztönözzék saját gazdaság alapítására a termelőket.⁸(Mezőgazdaság és vidékfejlesztés: Támogatások listája)

Mindezen támogatásokon túlmenően a pénzügyintézetek is támogatják a mezőgazdasági vállalkozókat, őstermelőket kedvező kamatozású hitelkonstrukciókkal, fejlesztési hitelekkel.

⁷ Európai Bizottság: Közös agrárpolitika: Közérthetően a jövedelemtámogatásról, Piaci intézkedések ismertetése, Vidékfejlesztés, a vidéki térségek támogatása. Megtekintés dátuma: 2020.04.05. Hozzáférés: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy_hu

⁸ Mezőgazdaság és vidékfejlesztés: Támogatások listája. Megtekintés dátuma: 2020.04.05. Hozzáférés: <https://www.mvh.allamkincstar.gov.hu/tamogatások>

2. Az őstermelői tevékenység adóztatásának lehetőségei

Az őstermelő magánszemély három lehetőség közül választhat, hogy az őstermelői tevékenységéből származó bevételéből kiszámítsa a jövedelmét, és ezután adózzon. Az első lehetőség a tételes költségelszámolás módszere, a második a jövedelem átalányban történő megállapítása, amire csak a kistermelők jogosultak, illetve lehetőségük van a 10 százalékos költséghányad alkalmazására is.⁹(Herich GY. 2019)

Az őstermelők számára fontos a megkülönböztetett kezelés, ugyanis ezek a termelők gyorsan romlandó termékek előállításával foglalkoznak, és eme termékek minőségére nagy hatással vannak természeti, környezeti elemek. Ennek értelmében a felmerülő kockázatokat, a mezőgazdaság hátrányos helyzetét és alacsony jövedelmezőségét figyelembe véve szükséges kialakítani az őstermelők adózási, társadalombiztosítási szabályait.¹⁰(Szilágyi Bernadett: A mezőgazdasági őstermelők speciális jövedelemadózási és társadalombiztosítási kötelezettségei)

A mezőgazdasági őstermelőnek, ha az adóévben az e tevékenységből származó bevétele nem haladja meg a 600 ezer forintot, akkor e bevételéből nem kell jövedelmet figyelembe venni.¹¹(SZJA tv. 23.§)

Az alábbiakban az egyes adózási módok rendszerszintű bemutatására vállalkozom, illetve a kapcsolódó járulékfizetési és nyilvántartási szabályokra térek ki. Utóbbi kettő szorosan kötődik a választott adózási módhoz, így indokolt a vonatkozó következmények bemutatása e két területen is.

2.1. Tételes költségelszámolás

2.1.1. A tételes költségelszámolás rendszerszemléletben

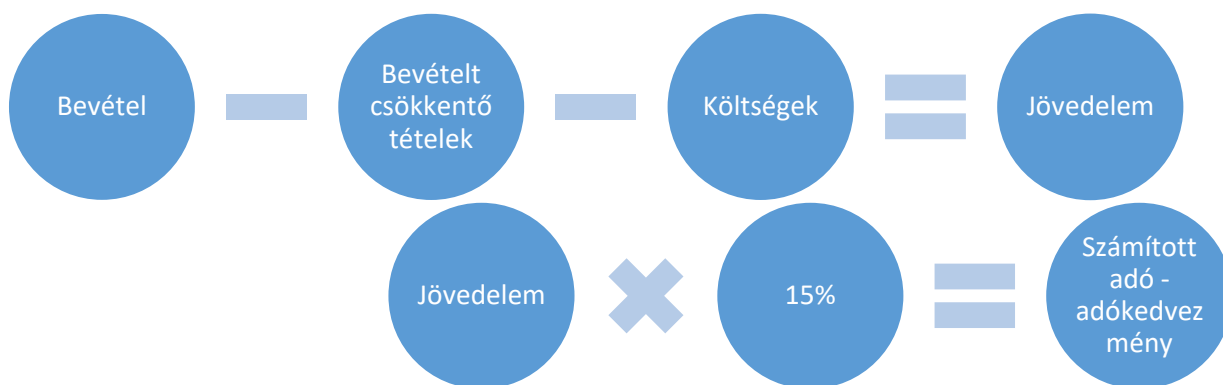
A tételes költségelszámolást választó őstermelő úgy tudja meghatározni jövedelmét, hogy az őstermelői **bevételekből levonja a bevételt csökkentő kedvezményeket, valamint a bevételek megszerzéséhez közvetlenül kapcsolódó, bizonylatokkal igazolt kiadásokat, a**

⁹ Herich György- Hengl Mária- Mihályi Andrea Ágnes: Adótan. 30. átdolgozott kiadás. Pécs: Penta Unió, 2019. ISBN 978-615-5249-69-3

¹⁰Szilágyi Bernadett: A mezőgazdasági őstermelők speciális jövedelemadózási és társadalombiztosítási kötelezettségei [online]. Letöltés dátuma: 2020.05.02. Hozzáférés: http://www.debreceni jogimuhely.hu/archivum/1_2009/a_mezogazdasagi_ostermelok_specialis_jovedelemadozasi_es_tarsadalombiztositasi_kotelezettsegei/

¹¹ SZJA tv. 23.§

tárgyi eszközök után elszámolt értékcsökkenési leírást. Ezután a jövedelem után kell a 15 százalékos adókulccsal megállapítani a fizetendő adót (5. ábra).¹²(Herich Gy. 2019)

5. ábra A tételes költségelszámolás rendszere.

Forrás: NAV: Mezőgazdasági őstermelő adózása, 06. számú információs füzet alapján szerkesztve.

Őstermelői bevételnek minősül többek között az értékesített termék, szolgáltatás, tárgyi eszköz, termőföld ellenértékeként, vagy előlegként kapott, váltóval kiegyenlített összeg, a szállításért, csomagolásért felszámolt összeg, a kapott kamatok, kötbérek, illetve kártérítések összege, illetve az adó különbözetének visszatérítése, ha a befizetést költségként bármelyik évben elszámolta.¹³(SZJA tv. 2. melléklet)

A bevételt csökkentő tételeket csak a tételes költségelszámolást választók vehetik figyelembe. Csökkenthető a bevétel a legalább 50 százalékban megváltozott munkaképességű alkalmazott foglalkoztatása esetén a számára kifizetett bér, de legfeljebb a minimálbér összegével. A munkanélküliek a szabadságvesztésből 6 hónapon belül szabadultak, a pártfogó felügyelet hatálya alatt álló személyek, illetve a tovább foglalkoztatott szakképző iskolai tanulók foglalkoztatása esetén a 12 hónapon át megfizetett szociális hozzájárulási adó összegével csökkenthetők a bevételek. Szakképző iskolai tanuló gyakorlati képzése esetén, ha a tanulóval köt szerződést, minden megkezdett hónap után havonta a minimálbér 24 százalékával, ha a szakképző iskolával köt megállapodást, akkor a minimálbér 12 százalékával csökkenthető a bevétel. A faállomány értékesítéséből származó bevételt csökkenteni lehet azzal az összeggel, amit az erdészeti hatóságnak fizettek be.¹⁴(SZJA tv. 21.§)

Költségnek azok a ténylegesen kifizetett és szabályszerűen igazolt kiadások tekinthetők, amik a bevételszerző tevékenység érdekében közvetlenül merültek fel. A személyes vagy

¹² Herich György- Hengl Mária- Mihályi Andrea Ágnes: Adótan. 30. átdolgozott kiadás. Pécs: Penta Unió, 2019. ISBN 978-615-5249-69-3

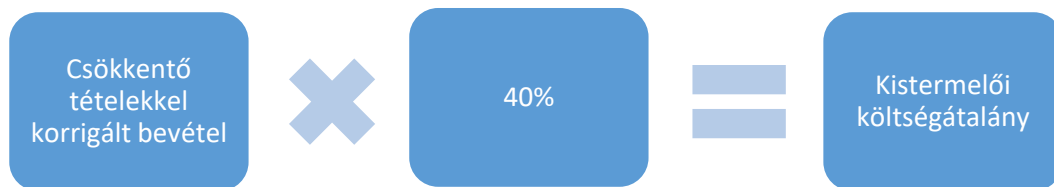
¹³ SZJA tv. 2. számú melléklet

¹⁴ SZJA tv. 21.§

családi szükségleteket kielégítő termék, szolgáltatás megszerzésére fordított kiadás nem minősül elismert költségnek. Ezzel szemben elismert költségek azok a kiadások, melyek az őstermelői tevékenység ellátásának feltételeként a tevékenység végzéséhez szükséges dologgal, eszközzel, szolgáltatással függenek össze, még akkor is, ha ezek személyes szükségletek kielégítésére is alkalmasak, a hasznosítás, igénybevétel során nem zárható ki a magáncélú használat.¹⁵(SZJA tv. 3. melléklet, NAV 06. számú információs füzet)

Abban az esetben, ha a költségek összege meghaladja a bevételek összegét, akkor **veszteség számolható el** a következő 5 év vagy az előző 2 év jövedelmével szemben. Ezt a veszteséget a **tárgyévi jövedelem 50 százalékáig** lehet figyelembe venni. Abban az esetben, ha az adóévben keletkezett veszteséget a megelőző 2 év jövedelmével szemben kívánja az őstermelő elszámolni, akkor ezekre az adóévekre a veszteség 30 százaléka vihető vissza, a fennmaradó rész pedig a későbbi évek jövedelmével szemben érvényesíthető.¹⁶(SZJA tv 22.§)

Az igazolt költségeken felül a tételes költségelszámolást választó kistermelő a korrigált bevételeinek 40 százalékát **kistermelői költségátalány** címén költségként elszámolhatja (6. ábra), azonban a tárgyévi veszteségének elszámolására így nincs lehetősége.¹⁷(SZJA tv. 22§. (6))

6. ábra A kistermelői költségátalány kiszámításának sémája.
Forrás: NAV: Mezőgazdasági őstermelő adózása, 06. számú információs füzet alapján szerkesztve.

A mezőgazdasági őstermelőt a jövedelme után megállapított adó összegéből legfeljebb 100 ezer forint **adókedvezmény** illeti meg, ami csekély összegű támogatásnak minősül.¹⁸(SZJA tv. 39.§)

Az a tételes költségelszámolást választó őstermelő, akinek a támogatások összege nélküli bevétele meghaladja az adómentesség értékhatárát (600 ezer forint), de az nem több 4 millió forintnál, és az összes bevételének 20 százalékát kitevő összegű költségként elismert

¹⁵ SZJA tv. 3. számú melléklet. NAV: Mezőgazdasági őstermelő adózása, 06. Információs füzet [online]. Leoltás dátuma: 03.05. Hozzáférés:

https://nav.gov.hu//data/cms511306/6_Mez_gazdasagi__stermel__adozasa_20200131.pdf

¹⁶ SZJA tv. 22.§ (1), (2), (5) bekezdés

¹⁷ SZJA tv. 22.§ (6) bekezdés

¹⁸ SZJA tv. 39.§

kiadásait bizonylatokkal igazolni tudja, az élhet a **nemleges nyilatkozattétel** jogával, vagyis **nem kötelező jövedelmet számolnia**.¹⁹(SZJA tv. 78/A.§ (4))

2.1.2. Járulékfizetési kötelezettség

A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról szóló törvény (a továbbiakban TBJ tv.) rendelkezései szerint **biztosítottnak minősül** az őstermelő, ha a reá irányadó nyugdíjkorhatárig hátralévő idő és a már megszerzett szolgálati idő együttesen legalább 20 év, kivéve a gazdálkodó család kiskorú tagja, az egyéb jogcímen biztosított, illetve a saját jogú nyugdíjas, vagy özvegyi nyugdíjban részesülő személy. A mezőgazdasági őstermelő a minimálbérnek megfelelő összeg után fizeti meg a járulékokat, azaz a **7 százalékos egészségbiztosítási járulékot**, amelyből 4 százalék természetbeni, 3 százalék pénzbeli egészségbiztosítási járulék, illetve a **10 százalékos nyugdíjjárulékot**. Ettől eltérően a mezőgazdasági kistermelő az őstermelői tevékenységéből származó, tárgyévvel megelőző évi bevételének 20 százaléka után 4 százalék természetbeni egészségbiztosítási járulékot és 10 százalék nyugdíjbiztosítási járulékot fizet.²⁰(TBJ tv. 30/A. § (1), (2))

A mezőgazdasági őstermelő **dönthet úgy, hogy a járulékokat magasabb összeg után fizeti meg** a magasabb összegű társadalombiztosítási ellátások megszerzése érdekében. A magasabb járulékalap választásáról a negyedévre vonatkozó járulékevallásban nyilatkozik az adóhatóságnak.²¹(TBJ tv. 30/A. § (3))

Az őstermelő **nem köteles járulékot fizetni** arra az időtartamra, amely alatt táppénzben, baleseti táppénzben, csecsemőgondozási-, örökbefogadói- vagy gyermekgondozási díjban részesül, gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, gyermekek otthongondozási díjában, vagy ápolási díjban részesül, ha ez időtartam alatt őstermelői tevékenységét nem tudja folytatni, illetve arra az időtartamra, amely alatt katonai szolgálatot teljesítő önkéntes katona, vagy fogvatartott. Abban az esetben sem kell járulékot fizetni, ha nyugdíjas és kiegészítő tevékenységként végzi az őstermelői tevékenységét, hiszen így nem számít biztosítottnak sem, illetve azoknak a termelőknek sem kell járulékot fizetni, akinek nem volt bevétele a tárgyidőszakban.²²(NAV 06. számú információs füzet)

¹⁹ SZJA tv. 78/A.§ (4) bekezdés

²⁰ TBJ tv. 30/A.§ (1), (2) bekezdés

²¹ TBJ tv. 30/A. § (3) bekezdés

²² NAV: Mezőgazdasági őstermelő adózása, 06. Információs füzet [online]. Leöltés dátuma: 03.05. Hozzáférés: https://nav.gov.hu//data/cms511306/6_Mez_gazdasagi__stermel__adozasa_20200131.pdf

A biztosított őstermelő igényelhet **családi járulékkedvezményt**, melynek mértéke a családi kedvezmény negyedévre jutó összege és az őstermelésből származó jövedelem negyedéves összege után megállapított személyi jövedelemadó adóelőleg-alap különbözetének 15 százaléka, de legfeljebb a tárgynegyedévi egészségbiztosítási járulék és nyugdíjjárulék összege. Ezt a kedvezményt az őstermelő úgy érvényesítheti, hogy a kedvezmény összegét természetbeni egészségbiztosítási járulékként, vagy ha ez nem nyújt fedezetet rá, akkor pénzbeli egészségbiztosítási járulékként, ha pedig a természetbeni és pénzbeli egészségbiztosítási járulék sem fedezi a teljes összeget, akkor a nyugdíjjárulékot sem fizeti meg az adóhatóságnak.²³(TBJ tv. 51/A. § (3), (4))

Az őstermelőt terhelő szociális hozzájárulási adó alapja a tárgyévi összevont adóalapba tartozó jövedelem, de legalább a minimálbér. A mezőgazdasági kistermelőt terhelő szociális hozzájárulási adó alapja a tárgyévi összevont adóalapba tartozó jövedelem, vagy a tételes költségelszámolást választó, nemleges nyilatkozatot benyújtó kistermelő esetében az adóévi bevétel 4 százaléka, csökkentve a tárgyévi Tbj. szerinti járulékalapját képező összegével. Ha az őstermelő, vagy kistermelő nyilatkozatot tesz, hogy magasabb összeg után fizeti meg a járulékokat, akkor legalább a vállalt összeg adóévre számított összege után köteles megfizetni a szociális hozzájárulási adót. **A fizetendő adó az adóalap 17,5 százaléka.** Az adóelőleg fizetésre kötelezett őstermelő negyedévente adóelőleget állapít meg, amit a negyedévet követő hónap 12. napjáig fizet meg. A megfizetett adóelőlegeket a személyi jövedelemadó bevallásban kell elszámolni, és a különbözetet a bevallás benyújtásának határidejéig megfizetni, vagy a túlfizetesként jelentkező különbözet összegéről rendelkezni. Az az őstermelő, aki adóelőleg fizetésre nem kötelezett, a személyi jövedelemadó bevallásban, a bevallási határidőn belül állapítja meg, vallja be és fizeti meg az adót. A tételes költségelszámolást választó őstermelők a szociális hozzájárulási adó előlegeit, illetve az előlegfizetésre nem kötelezett őstermelők az éves adót elszámolhatják költségként.²⁴(Szociális hozzájárulási adóról szóló törvény (a továbbiakban Szochó tv.) 2.§, 7.§)

2.1.3. Kapcsolódó nyilvántartás vezetése

Az őstermelők **alacsony nyilvántartás vezetésére kötelezettek.** A nyilvántartás formáját évente kell meghatározni az őstermelőnek, az adóévben ettől nem térhet el. A tételes

²³ TBJ tv. 51/A. § (3), (4) bekezdés

²⁴ Szochó tv. 2.§, 7.§ (3) bekezdés

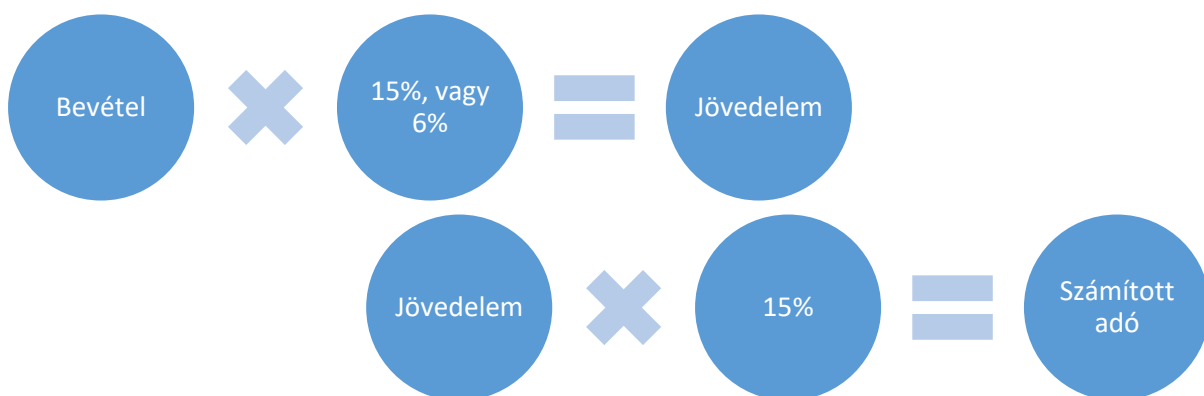
költségelszámolást választó őstermelők bevételeiket és költségeiket vagy **naplófőkönyv, vagy pénztárkönyv, vagy bevételi és költségnyilvántartás** vezetésével tarthatják nyilván. A naplófőkönyvet és a pénztárkönyvet úgy köteles vezetni az őstermelő, hogy a tevékenységével kapcsolatos bevételek és a kapcsolódó kiadások zárt rendszerben nyomon követhetők legyenek. A bevételi és költségnyilvántartás vezetését csak akkor választhatja a gazdálkodó, ha általános forgalmi adó levonására nem jogosult, vagy e jogát nem érvényesíti, valamint a helyi iparüzési adó alanyaként állandó jellegű iparüzési tevékenység esetén egyszerűsítve határozza meg az adó alapját. A bevételi és költségnyilvántartásban csak az adóköteles bevételeket és a költségként elszámolható kiadásokat lehet rögzíteni. Az alapnyilvántartást időszakonként, az adóelőleg és az adó megállapításához, elszámolásához az adatok összesítésével le kell zárni.

Azoknak az őstermelőknek, akiknek a bevétele nem éri el a 600 ezer forintot, csupán az értékesítési betétlapon kell nyilvántartaniuk a bevételeiket.²⁵(SZJA tv. 5. melléklet)

2.2. Átalányadózás

2.2.1. Átalányadózás választása, rendszere

A mezőgazdasági kistermelő választhatja az adóév egészére az átalányadózást. Ezt vagy a személyi jövedelemadó bevallásban, vagy az adóbevallási tervezet kiegészítésével kell bejelenteni az adóhatóságnak, a kezdő vállalkozás pedig az erre a célra rendszeresített, 20T101 jelű adatlapon tud nyilatkozni arról, hogy átalányadózást választ az adóévre vonatkozóan.

7. ábra Az átalányadózás rendszere.

Forrás: NAV: Mezőgazdasági őstermelő adózása, 06. számú információs füzet alapján szerkesztve.

Átalányadózás esetén a **kistermelésből származó bevétel 15 százaléka**, vagy élő állat és állati termékek értékesítéséből származó bevétel esetén a bevétel **6 százaléka számít**

²⁵ SZJA tv. 5. számú melléklet

jövedelemnek (7. ábra). Az összevont **adóalap** az átalányadózóknak esetében is **csökkenthető** a **családi kedvezmény összegével, valamint az első házasságok kedvezményével**, illetve a fizetendő adó a **személyi kedvezmény összegével**. Ebben az esetben azonban a maximum 100 ezer forintos adókedvezményt nem lehet igénybe venni.²⁶(SZJA tv. 53.§, 8. melléklet, NAV 06. számú információs füzet)

Az átalányadózó kistermelőnél **nem számít bevételnek** a költségek fedezetére, fejlesztési célra folyósított támogatás, ide tartoznak az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap által társfinanszírozott, a fiatal mezőgazdasági termelők indulásához nyújtott támogatások. Az egységes területalapú támogatást és más támogatásokat, melyek nem tekinthetők költségek fedezetére vagy fejlesztési célból folyósított támogatásnak a folyósítás évében bevételként kell elszámolni. Ha az östermelő a költségek fedezetére, fejlesztési célra folyósított támogatás összegét a megjelölt határidőig nem használja fel, akkor a fel nem használt összeget annak az adóévnek az utolsó napján kell bevételként elszámolni, amikor a felhasználásra nyitva álló határidő lejár.²⁷(NAV 06. számú információs füzet)

2.2.2. Járulékfizetési kötelezettség

Az átalányadózást választó kistermelő esetében az östermelői tevékenységéből származó, előző évi bevételének 20 százaléka, illetve amennyiben magasabb összegű társadalombiztosítási ellátások megszerzése érdekében nyilatkozatot tett, akkor a vállalt összeg számít járulékalapnak. A járulékalap után az első esetben 4 százalék természetbeni egészségbiztosítási járulékot, illetve 10 százalék nyugdíjjárulékot köteles fizetni a kistermelő, a második esetben azonban a 3 százalék pénzbeli egészségbiztosítási járulékot is meg kell fizetnie. A családi járulékkedvezményt ugyanúgy tudja érvényesíteni az átalányadózó kistermelő, mint ahogy az a tételes költségelszámoló járulékfizetésénél le van írva. ²⁸(TBJ tv. 30/A.§)

²⁶ SZJA tv. 53.§, 8. számú melléklet. NAV: Mezőgazdasági östermelő adózása, 06. Információs füzet [online].

Leöltés dátuma: 03.05. Hozzáférés:

https://nav.gov.hu//data/cms511306/6_Mez_gazdasagi__stermel__adozasa_20200131.pdf

²⁷ NAV: Mezőgazdasági östermelő adózása, 06. Információs füzet [online]. Leöltés dátuma: 03.05. Hozzáférés:

https://nav.gov.hu//data/cms511306/6_Mez_gazdasagi__stermel__adozasa_20200131.pdf

²⁸ TBJ tv. 30/A.§ (2), (3) bekezdés

A járulékokat a kistermelő negyedévente vallja be és fizeti meg, a negyedévet követő hónap 12. napjáig. A negyedéves járulékevallásban tud nyilatkozni a kistermelő magasabb összegű járulékalap választásáról.²⁹(NAV 06. számú információs füzet)

A szociális hozzájárulási adó alapja a mezőgazdasági tevékenységből származó **tárgyévi jövedelemnek a 75 százaléka**, csökkentve a tárgyévi Tbj. szerinti járulékalapját képező összeggel, vagy, ha magasabb összeg után fizeti meg a járulékokat, akkor a nyilatkozatban vállalt összeg. A fizetendő szociális hozzájárulási adó ugyanúgy 17,5 százalék. A kistermelők nem kötelezettek a szociális hozzájárulási adó tekintetében előleget elszámolni, így elegendő a személyi jövedelemadó bevallásban elszámolnia, és megfizetnie az adóévre a szociális hozzájárulási adót.³⁰(Szocho tv. 7.§)

2.2.3. Átalányadózáshoz kapcsolódó adminisztrációs követelmények

Az átalányadózó őstermelőknek is lehetőségük van választani, hogy **bevételeiket bevételi nyilvántartás, értékesítési betétlap, naplófőkönyv, vagy pénztárkönyv segítségével tartják nyilván**. A nyilvántartási kötelezettséget teljesítheti az őstermelő bevételi nyilvántartás vezetésével, ha az adóévben nem tételes költségelszámolást választ, ha általános forgalmi adó levonásra nem jogosult, vagy ezt nem érvényesíti, illetve, ha állandó jellegű iparüzési tevékenység esetén egyszerűsítve határozza meg az adó alapját. Az őstermelő értékesítési betétlap vezetésével az őstermelői tevékenység ellenértékeként kapott bevételeket rögzítheti, ha az adóévben egyébként bevételi nyilvántartás vezetésére lenne jogosult. A bejegyzett bevételeket negyedévenként, a negyedév utolsó napjára összesíteni kell, és ezt kell a negyedév utolsó napjára bejegyezni. Az elszámolásnál készített feljegyzést az őstermelői igazolvány mellékleteként bizonylatként meg kell őrizni.³¹(SZJA 5. melléklet)

2.3.10%-os költséghányad alkalmazása

2.3.1. Adókötelezettség kalkulációs sémája

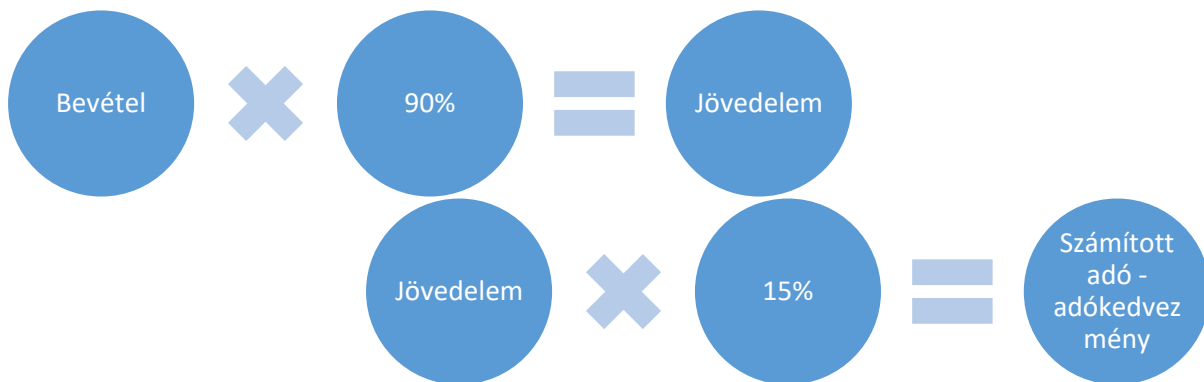
A mezőgazdasági őstermelőnek utolsóképp lehetősége van a jövedelmét megállapítani **10 százalékos költséghányad** alkalmazásával, ha **nem akar költségeivel tételesen elszámolni**. Ekkor a bevétel részét képezi a tevékenységgel összefüggésben kapott

²⁹ NAV: Mezőgazdasági őstermelő adózása, 06. Információs füzet [online]. Leöltés dátuma: 03.05. Hozzáférés: https://nav.gov.hu//data/cms511306/6_Mez_gazdasagi__stermel__adozasa_20200131.pdf

³⁰ Szocho tv. 7.§ (3) bekezdés

³¹ SZJA 5. számú melléklet, 5. és 6. bekezdés

kártérítés is. Ezt az adózási módot választják a legritkábban, mivel minden adózó az adóoptimalizálásra törekszik, ez a lehetőség pedig csak azoknak a termelőknek éri meg, akiknek nincs 10 százalékot meghaladó bizonylatokkal igazolt költsége. Ezen túlmenően, azonban, aki ezt az adózási módot választja, az élhet a 100 ezer forintos adókedvezménnyel (8. ábra).³²(Herich Gy. 2019, NAV 06. számú információs füzet)

8. ábra A 10 %-os költséghányad alkalmazásának sémája.

Forrás: NAV: Mezőgazdasági őstermelő adózása, 06. számú információs füzet alapján szerkesztve.

A 10 százalékos költséghányad alkalmazását azok az őstermelők választják, akiknek a bevételére nem alkalmazható a többi adózási mód, azaz **a bevétele nem számít őstermelői bevételnek**. Ilyen bevétele keletkezik az őstermelőnek, ha a saját gazdaságban előállított virágok és dísznövények értékesítéséből származó bevétele meghaladja az adóévben a 250 ezer forintos értékhatárt, illetve akkor, ha a saját gazdaságban termelt szőlőből készített szőlőmust, szőlőbor értékesítéséből származó bevétele meghaladja az adóévben a 7 millió forintot, vagy nem a törvényben meghatározott módon értékesítik a termékeket. Abban az esetben is ezt a jövedelemszámítási módot alkalmazzák, ha az adóévben nem érvényesíti az őstermelő az értékesítési betétlapját, vagy ha az érvényesítés március 20-a után történt, és ez előtt keletkezett bevétele, ugyanis az így megszerzett bevétel sem számít őstermelői bevételnek.³³(SZJA tv. 6. melléklet)

2.3.2. Járulékfizetési kötelezettség

A 10 százalékos költséghányad alkalmazásánál **a járulékalap az összevont adóalapba tartozó jövedelem egésze**. Ez után köteles az őstermelő 10 százalék nyugdíjjárulékot, 4 százalék természetbeni, 3 százalék pénzbeli egészségbiztosítási járulékot, illetve 1,5

³² Herich György, Hengl Mária, Mihályi Andrea Ágnes: Adótan. 30. átdolgozott kiadás. Pécs: Penta Unió, 2019. ISBN 978-615-5249-69-3. NAV: Mezőgazdasági őstermelő adózása, 06. Információs füzet [online]. Leoltás dátuma: 03.05. Hozzáférés:

https://nav.gov.hu//data/cms511306/6_Mez_gazdasagi__stermel__adozasa_20200131.pdf

³³ SZJA tv. 6. melléklet

százalék munkaerő-piaci járulékot fizetni. A járulékokat negyedévente köteles bevallani, illetve megfizetni.³⁴(NAV 02. számú információs füzet)

A szociális hozzájárulási adó alapja is az összevont adóalap számításánál figyelembe vett jövedelem, ez után köteles a termelő 17,5 százalékos szociális hozzájárulási adót fizetni. Az adót a személyi jövedelemadó, vagy jövedelemadó-előleg bevallásával egyidejűleg állapítja meg és fizeti meg. Az adóévben megfizetett előlegeket az adóhatóság által összeállított adóbevallási tervezet segítségével számolhatják el a személyi jövedelemadó bevallásban, a különbözetet pedig a bevallás benyújtási határidejéig kell megfizetniük. A túlfizetesként jelentkező összegről is a bevallás megfelelő rovatában tudnak rendelkezni a magánszemélyek. Ha a gazdálkodó nem köteles adóelőleget elszámolni, akkor az adót a személyi jövedelemadó bevallásban, vagy az adóhatóság által elkészített adóbevallási tervezet felhasználásával elkészített személyi jövedelemadó bevallásban állapítja meg, vallja be, és fizeti meg a bevallás benyújtási határidejéig.³⁵(NAV 49. számú információs füzet)

2.3.3. Kapcsolódó adminisztrációs kötelezettségek

Az őstermelő **önálló tevékenységből származó bevétele után nem keletkezik nyilvántartási kötelezettsége**, így nem kötelezett alapnyilvántartás vezetésére. Abban az esetben köteles alapnyilvántartást vezetni, ha az adóelőleg, vagy jövedelem megállapításánál költséget - kivéve a jövedelem meghatározásakor az igazolás nélkül elszámolható elismert költségeket - számol el.³⁶(SZJA tv. 5. melléklet)

3. Mezőgazdasági ágazat hazai és nemzetközi viszonylatban

A mezőgazdasági ágazat a primerszektor részeként van jelen a gazdaságban. Ebben a fejezetben a hazai mezőgazdasági termelés adatait, változásait gyűjtöttem össze, illetve az Európai Unió mezőgazdaságáról, a közös agrárpolitika céljairól írtam. Mindemellett néhány szóban összegeztem a jelenlegi helyzet miatti változásokat, bevezetett támogató intézkedéseket is, amelyek a mezőgazdasági ágazat szereplőit érintik.

³⁴ NAV: Önálló tevékenységből származó jövedelem és adózása, 02. számú információs füzet [online]. Letöltés dátuma: 2020.04.13. Hozzáférés:

https://nav.gov.hu/data/cms511199/2_Onallo_tevekenysegb_l_szarmazo_jovedelem_es_adozasa_20200129.pdf

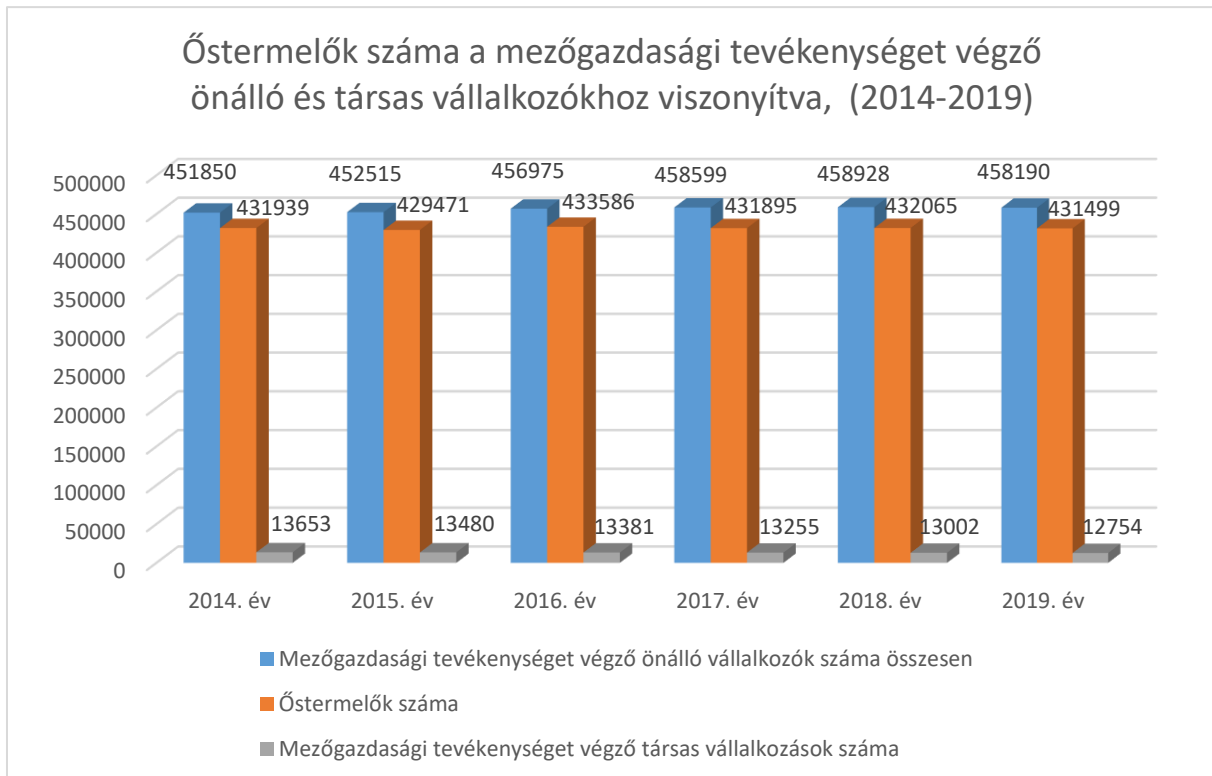
³⁵ NAV: A szociális hozzájárulási adó, 49. számú Információs füzet [online]. Letöltés dátuma: 2020.04.10.

Hozzáférés: https://nav.gov.hu/data/cms511260/49_A_szocialis_hozzajarulasi_ado_20200217.pdf

³⁶ SZJA tv. 5. melléklet 1.2. bekezdés

3.1. Hazai mezőgazdaság számokban

Magyarország kedvező adottságú, agrárpotenciállal rendelkező ország, ahol a piaci versenyben megjelennek a nagygazdaságok, és a megélhetést segítő gazdaságok, egyéni gazdaságok és őstermelők.³⁷(Szilágyi Bernadett: A mezőgazdasági őstermelők speciális jövedelemadózási és társadalombiztosítási kötelezettségei)

9. ábra Mezőgazdasági őstermelők számának alakulása 2014-2019-ig.

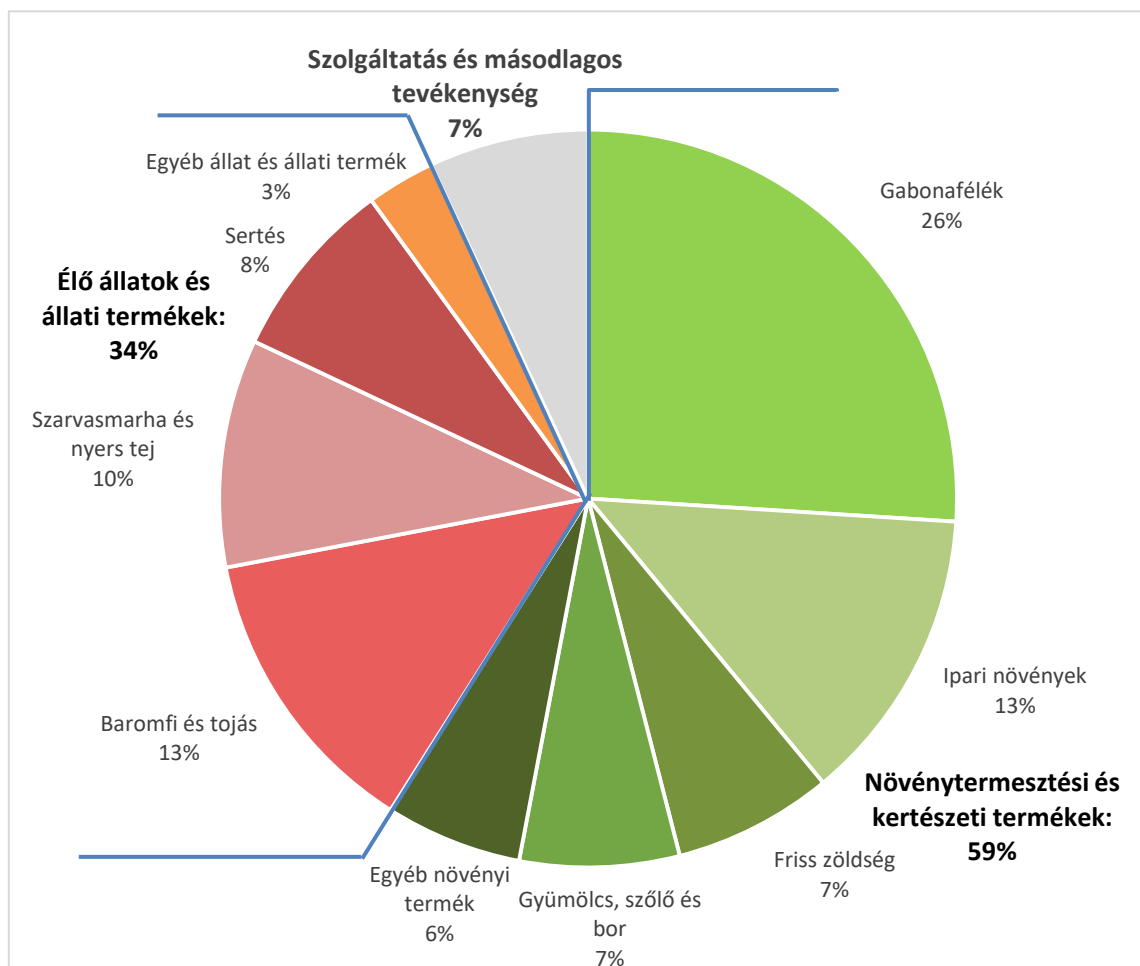
Forrás: KSH tájékoztatási adatbázisának mezőgazdasági vállalkozásokról szóló adatai alapján szerkesztve.

Az őstermelők száma hazánkban az utóbbi években stagnált (9. ábra), a kistermelők száma az elmúlt évtizedben folyamatosan növekedett, azonban a 2020-as járványhelyzet miatt várható lesz a mezőgazdasági üzemek és őstermelők számának csökkenése. Bár a kormány a negatív gazdasági hatások ellentételezésére különféle gazdaságvédelmi intézkedéseket hozott, ez a mezőgazdaság néhány kisebb szektorában a járulék- és adócsökkentés kiterjesztésével valósult meg eddig. A későbbiekben várhatóak lesznek további intézkedések is, amik a mezőgazdasági termelők helyzetét könnyítik. Ilyen könnyítések lehetnek a közterhek csökkentése, illetve a további támogatások indítása az agrárszektorban

³⁷ Szilágyi Bernadett: A mezőgazdasági őstermelők speciális jövedelemadózási és társadalombiztosítási kötelezettségei [online]. Letöltés dátuma: 2020.05.02. Hozzáférés: http://www.debrecenijogimuhely.hu/archivum/1_2009/a_mezogazdasagi_ostermelok_specialis_jovedelemadozasi_es_tarsadalombiztositasi_kotelezettsegei/.

dolgozók és vállalkozók számára, a munkavállalók megtartása érdekében.³⁸(MOSZ Sajtó, Érdemi intézkedéseket az agráriumban!)

Az agrárágazat élelmezés szempontjából **jelentős szektort képvisel** Magyarországon, hiszen mezőgazdasági termékekre, élelmiszerre folyton szükség van. Épp ezért szükséges ezt az ágazatot folyamatosan fejleszteni, támogatásokkal ösztönözni a termelőket, hogy emelkedjen a termelékenység. **2018-ban a mezőgazdaság 3,6%-kal járult hozzá a bruttó hazai termék, azaz a GDP termeléséhez, ezen túlmenően a bruttó hozzáadott értékből 4,3%, a beruházásokból 4,1%, a foglalkoztatásból 4,8%** volt a részesedése 2018-ban. A GDP volumenváltozásához, bővüléséhez a mezőgazdaság 2 százalékponttal járult hozzá, így kedvezően változtatta a nemzetgazdaság összeteljesítményt.³⁹(KSH: A mezőgazdaság szerepe a nemzetgazdaságban, 2018)

10. ábra A mezőgazdaság teljes bruttó kibocsátásának megoszlása, 2018.
Forrás: KSH: A mezőgazdaság szerepe a nemzetgazdaságban, 2018. 10. ábra.

³⁸ MOSZ Sajtó: Érdemi intézkedéseket az agráriumban! [online]. Megjelent: 2020.04.20. Megtekintés dátuma: 2020.04.24. Hozzáférés: <http://www.mosz.agrar.hu/novenytermesztes/1741-erdemi-intezkedeseket-az-agrariumban-mosz-sajtokozlomeny>

³⁹ KSH: A mezőgazdaság szerepe a nemzetgazdaságban, 2018 évi kiadvány [online]. Letöltés dátuma: 2020.04.24. Hozzáférés: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mezo/mezoszerepe18.pdf>

2018-ban a mezőgazdaság **teljes bruttó kibocsátása 4,8 százalékkal emelkedett** az előző évhez képest. Ebből 3,6 százalék a volumenváltozás, 1,2 százalék pedig az árváltozás hatása. A teljes kibocsátási értékéből a gabonafélék, azon belül is a kukorica (14%) és a búza (9,4%) részesedett legnagyobb arányban, majd ezt követi az ipari növények 13 százalékos részesedése. Az állattenyésztés és az állati termékek csoportjában a baromfi és tojás együttes kibocsátási értéke volt a legjelentősebb, ez 13 százalékát adta a bruttó kibocsátási értéknek (10. ábra). ⁴⁰(KSH: A mezőgazdaság szerepe a nemzetgazdaságban, 2018)

A 2019. évi második becslés szerint a mezőgazdaság teljes kibocsátási értéke 3,6 százalékkal növekedett, azonban a kibocsátás volumene 0,3 százalékkal csökkent, az árindex pedig 3,9 százalékkal volt magasabb az előző évhez képest. A gabonafélék kibocsátása 4 százalékkal lett több a 2018 évi adatokhoz képest, ezen belül a búza termelése 3,1, míg a kukoricáé 3,7 százalékkal nőtt. Az ipari növények volumene 8 százalékkal csökkent az előző évhez képest, a kertészeti termékek termésmennyisége 3,8 százalékkal csökkent, a takarmánynövények termésmennyisége közel azonos volt az előző évvel. A gyümölcsstermesztés volumene is csökkent a korábbi időszakhoz képest 13 százalékkal. Ezekkel szemben az állattenyésztés teljes termelési volumene 1,7 százalékkal emelkedett. Az élő állat kibocsátása 2,5 százalékkal emelkedett, ezen belül a szarvasmarháé 10 százalékkal, a sertésé 3 százalékkal nőtt. Ezen túlmenően a felvásárolt tej mennyiség is növekedett az előző évhez képest 2,1 százalékkal. ⁴¹(KSH: A mezőgazdaság teljesítménye, 2019)

3.2. Az Európai Unió mezőgazdasága

A mezőgazdaságnak nemcsak Magyarországon, de az egész Európai Unióban nagy jelentősége van, mind az élelmezés és a foglalkoztatás szempontjából. Ahhoz, hogy a mezőgazdaságot egy jól szervezett, összehangolt ágazattá fejlesszék, az Unióban **1962-ben létrehozták a közös agrárpolitikát**, aminek **fő célja, hogy fokozza a mezőgazdasági termelékenységet, biztosítsa az élelmiszerellátást, a gazdák megélhetését, illetve a vidéki gazdaság életképességét**. Ezen túlmenően fontos probléma jelenleg az

⁴⁰ KSH: A mezőgazdaság szerepe a nemzetgazdaságban, 2018 évi kiadvány [online]. Letöltés dátuma: 2020.04.24. Hozzáférés: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mezo/mezoszerepe18.pdf>

⁴¹ KSH: A mezőgazdaság teljesítménye, 2019 [online]. Megtekintés dátuma: 2020.04.24. Hozzáférés: <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mgszlak/mgszlakelo219/index.html#azllattenysztsvolumene17kalntta>
nnytermesztsugyanennyivelmrskldtt

éghajlatváltozás is, amit kezelni kell, annak érdekében, hogy a növekvő népesség egyre nagyobb élelmiszerigényét a mezőgazdasági termelés ki tudja elégíteni. ⁴²(Jámbor A. 2014)

Az Európai Unió 28 tagállamában összesen 11 millió mezőgazdasági üzem van, és 22 millió ember dolgozik rendszeresen a mezőgazdaságban. Ez **az ágazat az élelmiszeriparral együtt csaknem 44 millió munkahelyet teremt**. Az élelmiszer-ellátási lánc első láncszemét alkotják a gazdák, így fontos gazdasági és stratégiai szerepük van az Unió számára. Azonban a mezőgazdaságban foglalkoztatottak korösszetétele is egy további probléma, ugyanis a foglalkoztatottak több mint fele 55 év feletti. Ebből kifolyólag szükséges támogatásokkal ösztönözni a fiatalokat, hogy ebben az ágazatban helyezkedjenek el.

A közös agrárpolitika az EU tagállamainak közös szakpolitikája, aminek finanszírozását az Unió költségvetési forrásai biztosítják. Ez abból a szempontból előnyös, hogy így a költségvetési forrásokat hatékonyabban tudják felhasználni, és elosztani, mint ahogyan a tagállamok különálló politikája tenné.⁴³(Európai Bizottság: Közérthetően az Európai Unió szakpolitikáiról: Mezőgazdaság)

Ahogy Magyarországon, úgy az Unióban is növekedett a **mezőgazdaság összteljesítménye 2019-ben**. Az Európai Unió **teljes kibocsátási értéke** az előzetes adatok alapján **444 milliárd euró** volt, ami **2,2 százalékos növekedést jelent** az előző évhez képest. A növénytermesztés 1,9, míg az állattenyésztés 2,8 százalékkal bővült. A teljes kibocsátási értékéből Magyarország 1,6 és 2 százalék között részesedett az elmúlt 10 évben.⁴⁴ (KSH: A mezőgazdaság teljesítménye 2019)

A járványügyi helyzetre tekintettel az Európai Unióban is új intézkedéseket hoztak, hogy segítséget nyújthassanak a termelőknek és az élelmiszeriparban dolgozóknak. Ennek érdekében „zöld sávokat” alakítottak ki, ami megkönnyíti az agrár- és élelmiszeripari termékek szállítását az országok között. Közvetlen támogatásokat nyújtanak a termelőknek és a vidéki térségeknek. Ebbe beletartoznak a működési költségek fedezetére nyújtott kölcsönök és garanciák, amiket kedvezményes feltételek mellett vehetnek igénybe a termelők és a vidékfejlesztés kedvezményezettjei, a támogatások, közvetlen kifizetések

⁴² Jámbor Attila- Mizik Tamás: Bevezetés a Közös Agrárpolitikába. Budapest: Akadémia Kiadó, 2014. ISBN 978 963 05 9786 9.

⁴³ Európai Bizottság: Közérthetően az Európai Unió szakpolitikáiról: Mezőgazdaság [online]. Letöltés dátuma: 2020.04.24. Hozzáférés: http://publications.europa.eu/resource/genpub/PUB_NA0216625HUN.1.1

⁴⁴ KSH: A mezőgazdaság teljesítménye, 2019 [online]. Megtekintés dátuma: 2020.04.24. Hozzáférés: <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mgszlak/mgszlake219/index.html#azllattenysztsvolumene17kalntta>

előlegeinek növelése, és az állami támogatások összegének növelése.⁴⁵(Európai Bizottság: Supporting the agriculture and food sectors amid Coronavirus)

4. Empirikus vizsgálat: választás az adózási lehetőségek között

A szakmai gyakorlatom alatt elvégzett vizsgálataim során betekintést nyertem abba, hogy a korábban részletezett jövedelemszámítási lehetőségeket a gyakorlatban hogyan használják az adózók, milyen előnyökkel és hátrányokkal járnak az egyes lehetőségek.

Ebből a vizsgálatból látni lehet, hogy az őstermelőknek - attól függően, hogy mekkora az árbevétele és milyen tevékenységet folytat – melyik adózási lehetőség a legelőnyösebb. A kutatásom során az egyszerűbb statisztikai módszerek mellett összefüggés-vizsgálatokat is végeztem az Excel program adatelemzési funkciója segítségével. Elemzésemmel célom, hogy összefüggéseket mutassak ki a választott adózási módokra vonatkozóan, illetve, hogy bemutassam, milyen terhek keletkeznének a termelőknek, ha nem a legoptimálisabb lehetőség mellett döntöttek volna.

4.1. Kutatási módszertan

A gyakorlati helyemen végzett kvantitatív vizsgálat során összegyűjtöttem az ügyfélkörben szereplő őstermelőket és a hozzájuk kapcsolódó jellemző adatokat, választott adózási módokat. A könyvelőirodában 64-72 őstermelő könyvelési feladatait végezték el a vizsgált időszakban, így ezzel az elemszámmal végeztem a kutatásomat 5 év adatai (2015-2019) alapján. A statisztikai elemzés egyik célja, hogy megmutassa, hogy az elméletben leírt adózási módozatokat a gyakorlatban milyen arányban alkalmazzák. A statisztikai módszerek közül megoszlási viszonyszámokkal szemléltettem az őstermelőkre jellemző adatok hangsúlyait, illetve összefüggés-vizsgálatokkal két-két ismérv közötti kapcsolat szorosságát mutattam ki.⁴⁶(Kerékgyártó Gy. 2009)

Az alapfeltevés az, hogy minden adózó az adóoptimalizálásra törekszik, így megvizsgálom azt, hogy adózási szempontból milyen elszámolást alkalmaznak ennek elérése érdekében. Majd kalkulációkat végzek arra vonatkozóan, hogy mennyi adókötelezettsége keletkezne az őstermelőknek, ha másik jövedelemszámítási módszert alkalmazna. Továbbá azt is

⁴⁵ Európai Bizottság: Supporting the agriculture and food sectors amid Coronavirus [online]. Megtekintés dátuma: 2020.04.24. Hozzáférés: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/coronavirus-response_hu#cap

⁴⁶ Kerékgyártó Györgyné- L. Balogh Irén- Sugár András- Szarvas Beatrix: Statisztikai módszerek és alkalmazásuk a gazdasági és társadalmi elemzésekben. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2009. ISBN 978 963 05 9899 6.

megvizsgálom, hogy milyen olyan kedvezményeket vesznek igénybe, ami az adócsökkentéssel összefügg, illetve a közös őstermelői igazolvánnyal rendelkezőknek milyen adóelőnye származik abból, hogy a bevételeiket el tudják osztani. Ezekhez kapcsolódóan a kutatásokat, elemzéseket megelőzően négy hipotézist állítottam fel, aminek igazolását vagy elutasítását számításokkal támasztom alá (1. táblázat).

Hipotézisek

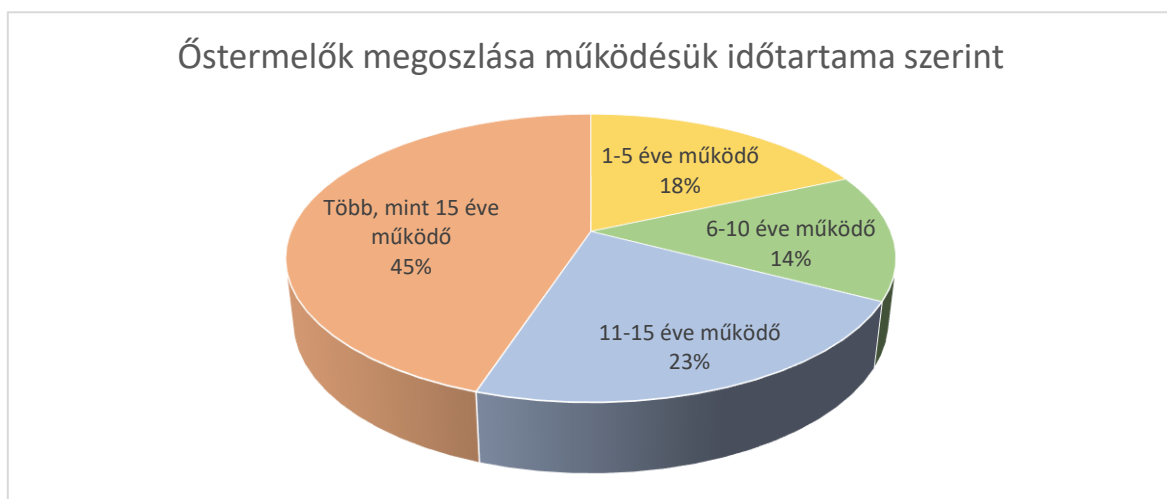
H1	A működési időtartam befolyásolja az adózási mód választását.
H2	A közös őstermelői igazolvány lehetősége hatással van arra, hogy milyen adózási módot választanak a termelők.
H3	Az igényelhető 100 ezer forintos adókedvezmény befolyásoló tényezőnek minősül a 10 %-os költséghányad módszerének választásában.
H4	A tényleges költséghányad mértéke hatással van a jövedelemszámítási módszer kiválasztására.

1. táblázat A kutatás hipotézisei.
Forrás: primer kutatás alapján szerkesztve.

4.2. A kutatás eredményei

4.2.1. A mintára jellemző adatok

Ebben a fejezetben alapvető számításokkal olyan megoszlásokat és trendeket mutatok be, amik jellemzőek a mintára. Ezzel célom, hogy egy összetettebb képet lehessen kapni a működésükről, és az ezeket követő elemzések, összefüggés-vizsgálatok átláthatóbbak legyenek.

11. ábra Őstermelők megoszlása működésük időtartama szerint.
Forrás: primer kutatás alapján szerkesztve

A jellemző információk bemutatását az őstermelők **működési időtartamával** kezdem (11. ábra). A vizsgálat során 4 féle korcsoportot különböztettem meg, ami alapján

kategorizáltam a termelőket. A 6-10 éve működő őstermelők vannak a legkisebb számban (14%), míg a **15 évnél hosszabb ideje működők a legnagyobb arányban az ügyfélkörben (45%).**

A működési időtartammal kapcsolatosan megvizsgáltam, hogy ez összefüggésben van-e a választott adózási móddal. A korrelációanalízis eredménye az lett, hogy a két változó között nincs kapcsolat ($R=-0,16$), **a választott adózási módot a vállalkozás kora nem befolyásolta** (2. táblázat).

	Vállalkozás kora	Adózási mód
Vállalkozás kora	1	
Adózási mód	-0,16	1

2. táblázat A vállalkozás működési időtartama és a választott adózási mód közötti összefüggés vizsgálat eredménye.
Forrás: primer kutatás alapján számítva

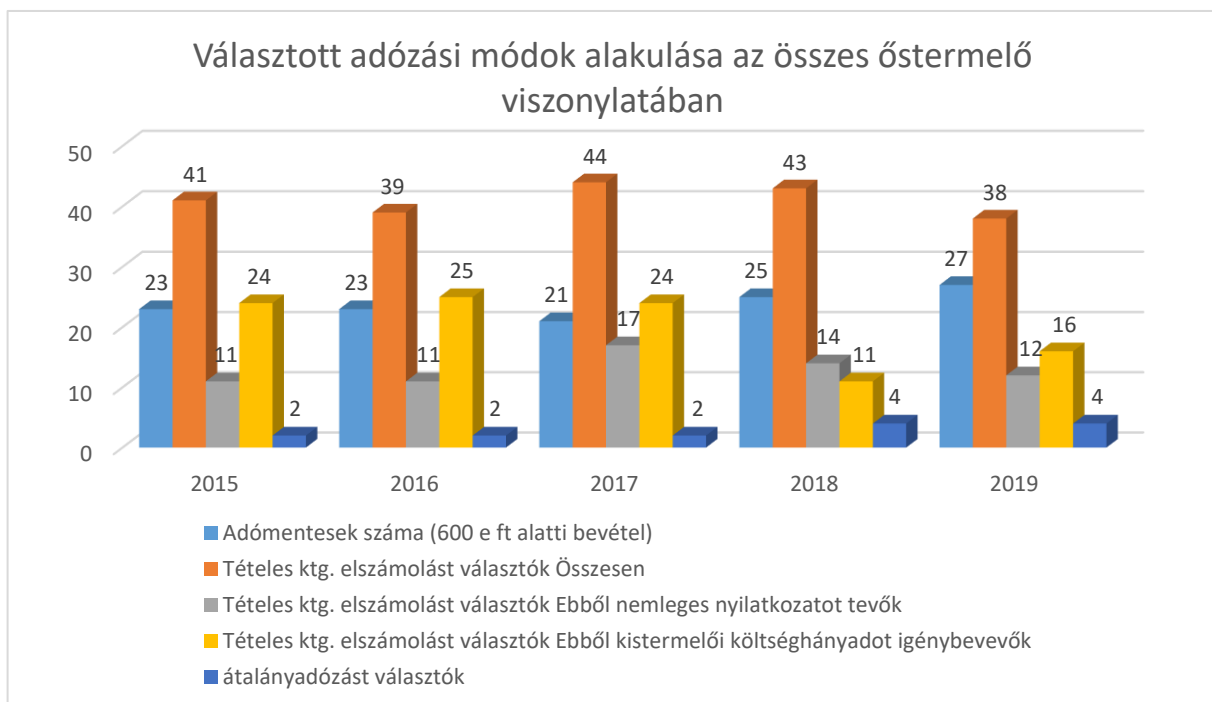
A korcsoportokon túlmenően megvizsgáltam a közös őstermelői igazolványt alkalmazók számát. A 12. ábrából is látható, hogy a **közös őstermelők száma** a vizsgált időszak első három évében stagnált, majd növekvő tendenciát mutatott. Ennek általánosságban az az oka, hogy az őstermelők bevétele évről-évre növekedett, míg a kedvezmények igénybevételének feltételeként megállapított értékhatárok a vizsgált időszakban változatlanok maradtak, így annak érdekében, hogy ne kelljen túl sok adót fizetniük, több személyt vettek be a közös őstermelői igazolvány hatálya alá. Egyébiránt a **minta körülbelül felére igaz, hogy a bevétel egynél több magánszemély között kerül megosztásra.**

12. ábra Közös őstermelői igazolvánnyal rendelkezők száma a vizsgált években.
Forrás: primer kutatás alapján szerkesztve.

Az átláthatóság érdekében a 13. ábra segítségével szemléltetem, hogy milyen számban választották az egyes adózási módokat és vették igénybe az adózásban érvényesülő preferenciákat. Az **adómentes (600 ezer ft bevétel alatti) kistermelők száma az utóbbi**

két évben emelkedésnek indult. Ebből arra lehet következtetni, hogy a kistermelőknek egyre nehezebb a helyzete, egyre kevesebb bevételhez tudnak jutni, ami egy idő után ahhoz vezethet, hogy megszüntetik a tevékenységüket. **A tételes költségelszámolást választók száma ingadozott.** Az utóbbi három évben csökkent a számuk, de ez alapján nem lehet tendenciát kimutatni, mert a változások oka több esetben a közös őstermelők számának változása, illetve voltak, akik megszüntették őstermelői tevékenységüket. **A nemleges nyilatkozatot tevők száma a 2017-es évben kiugró,** ekkor vették igénybe ezt a lehetőséget a legtöbben, 17-en, majd ezután csökkent a nyilatkozatot tevők száma. A kistermelői költségátalányt igénybe vevők esetében elmondható, hogy a vizsgálat első három évében stagnált, viszont a 2018-as évben felére csökkent számuk. Ennek egyik oka, hogy több közös őstermelői igazolvánnyal rendelkező őstermelőnek volt veszteséges éve, illetve volt egy, akinek a bevétele meghaladta a 8 millió forintot, így nem igényelhetette ezt a kedvezményt. **Az átalányadózókat nagyon kevesen vannak,** számuk azonban megduplázódott 2018-ra.

*13. ábra Választott adózási módok alakulása 2015-2019-ig.
Forrás: primer kutatás alapján szerkesztve.*

Számításokat végeztem arra vonatkozóan, hogy az őstermelők bevételére és jövedelmére általánosságban az 5 év alatt milyen adóteher hárult, hiszen az adókedvezmények (600 e Ft bevétel alatti mentesség, nemleges nyilatkozat, 40%-os költségátalány, közös őstermelés miatti bevétel oszthatóság) segítségével jóval kevesebb adót kellett fizetniük, sőt többségüknek egyáltalán nem keletkezett adófizetési kötelezettsége. A számítás eredménye

kimutatta, hogy a **bevételük után átlagosan 0,13%** adót kell fizetniük, illetve, hogy a 15% jövedelemadó terhelés helyett, a gazdák egységnyi **jövedelemére átlagosan 0,86% adó jutott**. Ebből is látszik, hogy kivételes adózási helyzetben vannak ezek a gazdasági szereplők.

4.2.2. Adózási megoldásokra jellemző trendek a vizsgált időszak egyes éveiben

A 2019-es évben a 69 őstermelőből 38-an (55%) választották a tételes költségelszámolást, 4-en (6%) az átalányadózást, a többi 27 termelőnek (39%) a bevétele pedig nem érte el a 600 ezer forintot, így adómentesek voltak. A tételes költségelszámolást választók 42 százaléka vette igénybe a kistermelői költségátalányt, illetve 32 százalékuk tett nemleges nyilatkozatot. Ezekkel a kedvezményekkel a termelőknek nem kellett személyi jövedelemadót fizetni.

A 2018-as évben volt a legtöbb őstermelő az ügyfélkörben a vizsgált időszakban, ez 72 termelőt jelent. Ebből 43-an (60%) tételes költségelszámolást, 4-en (5%) átalányadózást választottak, 25-nek (35%) pedig a bevétele 600 ezer alatti volt. Ebben az évben a tételes költségelszámolók 60 százaléka vett igénybe kedvezményeket, ami 26 termelőt jelent. Ebből 11-en (26%) kistermelői költségátalányt érvényesítettek, 14-en (33%) tettek nemleges nyilatkozatot és 1 termelő (2%) vette igénybe a családi adókedvezményt.

2017-ben a 67 őstermelő közül 44-en (66%) voltak tételes költségelszámolók, ami a legnagyobb számot jelenti az elmúlt öt év alatt. 21 termelőnek (31%) volt 600 ezer forint alatt a bevétele, illetve 2 termelő (3%) választotta az adóévre az átalányadózást. Ebben az évben vették igénybe a legtöbben az érvényesíthető kedvezményeket, a költségelszámolók 93 százaléka, azaz 41 termelő csökkentette így a fizetendő adóját. Ebből 24-en érvényesítették a kistermelői költségátalányt, 17-en pedig nemleges nyilatkozatot tettek.

2016-ban a 64 termelőből 39-en (61%) költségelszámolók, 23-an (36%) pedig adómentesek voltak, az átalányadózók száma 2 maradt (3%). Az adóévben 25-en vettek igénybe költségátalányt, 11-en tettek nemleges nyilatkozatot és 1 fő vette igénybe a családi adókedvezményt.

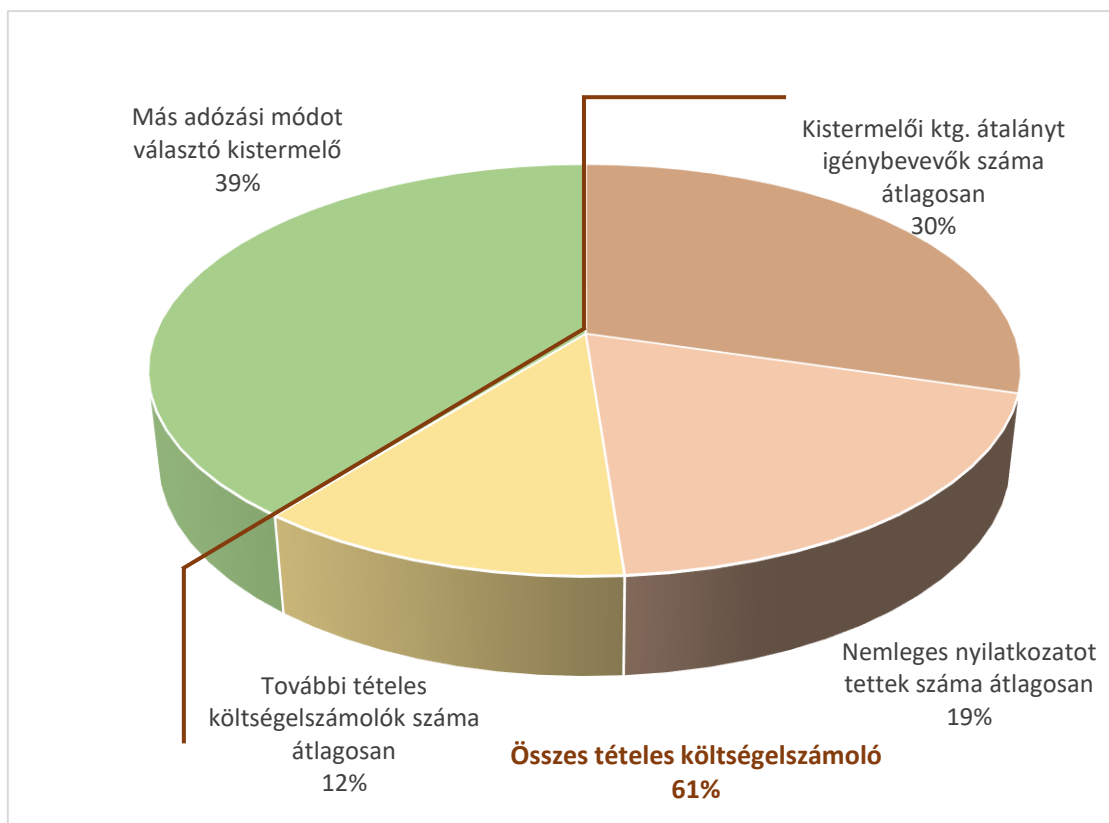
A 2015-ös évben az átalányadózók és az adómentesek száma ugyanannyi volt, mint 2016-ban, a költségelszámolók száma pedig 41 volt, azaz összesen 66 őstermelő volt jelen az ügyfélkörben. Az adócsökkentő kedvezményeket is hasonlóképp vették igénybe, mint a

2016-os évben, annyi különbséggel, hogy a költségátalányt 23 helyett 24-en érvényesítették.

Az őstermelők létszámváltozásának okai egyrészt, hogy a közös őstermelésben levő személyek száma évről-évre változott, másrészt pedig a tevékenységüket megkezdők és megszüntetők száma is változtatta az összlétszámot.

4.2.3. Összefüggés vizsgálatok, eredmények

A kutatás adatai alapján elmondható, hogy **legnagyobb gyakorisággal a tételes költségelszámolást választották**, a vizsgált időszak átlagában 41 termelő, azaz az őstermelők 61 százaléka döntött ezen jövedelemszámítási mód mellett. Ennek egyik oka, hogy ezzel a móddal több költséget tudtak elszámolni, mint az átalányadózással, így adózási szempontból ez volt számukra a legkedvezőbb. A másik ok, hogy akiknek 8 millió forint felett volt az árbevétele, az átalányadózást nem választhatta, a 10 %-os költséghányad alkalmazása pedig jóval nagyobb adóterhet jelentett volna számukra.

14. ábra Adókedvezményeket átlagosan igénybe vevők aránya az összes őstermelőhöz viszonyítva.
Forrás: primer kutatás alapján szerkesztve.

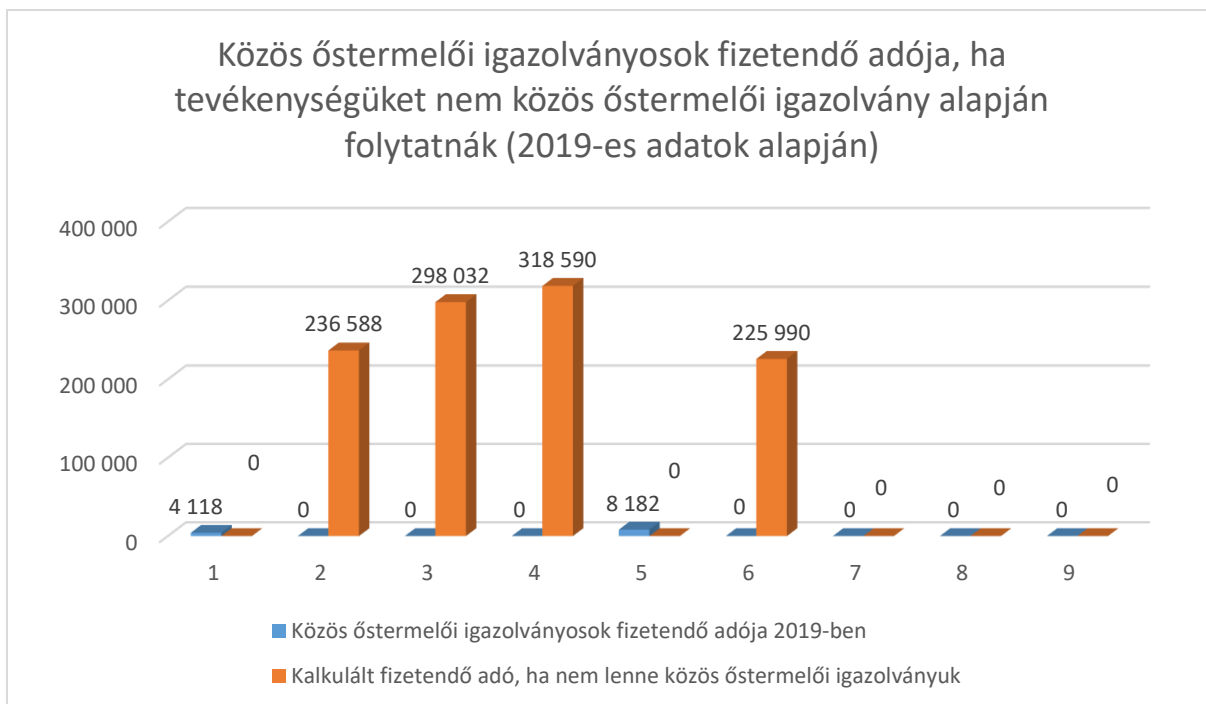
Az is látható az adatokból, hogy **a tételes költségelszámolók többsége kihasználja az adórendszer nyújtotta a lehetőségeket, hogy így csökkentse a fizetendő adóját** (14. ábra).

Azon őstermelők, akiknek a bevételük **4 millió forint alatt volt, mindannyian éltek a nemleges nyilatkozattételi jogukkal**, így nem keletkezett személyi jövedelemadó fizetési kötelezettségük. Az **e bevételi határt meghaladó kistermelők többsége pedig igénybe vette a kistermelői költségátalány** lehetőségét. Ezekkel a kedvezményekkel nemcsak csökkenteni tudták a termelők az adójukat, hanem lenullázták a fizetendő adót. 2019-ben ugyanis csupán a 8 tételes költségelszámolást választó őstermelőnek volt fizetendő adója, a kistermelőknek nem keletkezett adófizetési kötelezettsége.

Az **átalányadózást azok választották**, akiknek a bevételük állati termékek, azon belül méhészeti termékek értékesítéséből származott, és az adóévi bevétel **94 százaléknál kevesebb költségzamlájuk volt**. Ezáltal ugyanis kevesebb adóztatható jövedelmük keletkezett. Az ilyen tevékenységek esetében, ahol kevés a bizonylatokkal igazolható költség, ott az átalányadózás az előnyösebb. A hátrány azonban, hogy ezt az adózást csak a kistermelők választhatják, így érdemes nekik a bevételi értékhatár alatt maradni, vagy esetleg közös őstermelést folytatni.

Az **őstermelők közel fele közös őstermelői igazolvánnyal** folytatja tevékenységét. Jellemzően 2-3-4 fő vesz részt a közös őstermelésben, így a bevételeket és költségeket ennyi felé tudják leosztani egymás között. Ennek következményeképp a mezőgazdasági őstermelők többsége kistermelővé válik, így alkalmazni tudja a kistermelői költségátalányt, vagy nemleges nyilatkozatot tehetnek, ha a bevételük egy főre vetítve nem éri el a 4 millió forintot. Amennyiben tevékenységüket nem közös igazolvány alapján folytatnák, jóval nagyobb adóterhük keletkezne, hiszen így az egy főre jutó bevétel megtöbbszöröződné, és így már nem minősülnének kistermelőnek sem. Ez főképp az átalányadósok számára lenne a legrosszabb, hiszen így nem tudnák érvényesíteni a 94 százalékos költségátalányt.

Számításokat végeztem arra vonatkozóan, hogy **mekkora lenne egy főre vetítve a fizetendő adójuk a termelőknek abban az esetben, ha nem közös őstermelői igazolvány alapján folytatnák a tevékenységüket** (15. ábra). Míg két termelő esetében nem keletkezne fizetendő adó, ezáltal kevesebb adót kellene fizetniük, addig a többi négy esetében 200-300 ezer forintos adótöbblet jelentkezne. Rajtuk kívül van még, három kistermelő, akiknek a közös őstermelői igazolvány nélkül sem keletkezne adója, ugyanis 4 millió forint alatti lenne a bevételük, és a nemleges nyilatkozattételhez megfelelő arányú költséggel rendelkeznének. A számítások és az ábra alapján jó látható, hogy **jelentős adómegtakarítást jelent a közös igazolvány lehetősége az őstermelők többségének**.

15. ábra A közös őstermelői igazolvánnyal rendelkezők fizetendő adója, ha tevékenységüket nem közös őstermelői igazolvány alapján folytatnák.

Forrás: primer kutatás alapján szerkesztve.

Az adatokkal összefüggés vizsgálatot is végeztem, melynek során arra kerestem a választ, **van-e statisztikailag is kimutatható kapcsolat a közös őstermelői igazolvány használata és az adózási mód választása között**. Bár nagy hatással van egymásra a két tényező, hiszen a közös őstermelői igazolvánnyal rendelkezők többségében tételes költségelszámolást választottak, miután így az igazolványban szereplő minden résztvevő érvényesítheti a költségátalányt, a számítás mégsem támasztja ezt statisztikai szempontból alá. A korrelációanalízis eredménye ugyanis csupán laza kapcsolatot mutat ($R=0,25$), ami azt jelenti, hogy **mintámban szereplő őstermelőket nem determinálta az adózási mód választásában a közös őstermelői igazolvány léte** (3. táblázat). A bevételek osztásának lehetősége közös őstermelésnél adózási módtól függetlenül fennáll. Ezt igazolja egyébiránt az a megfigyelés is, hogy a mintában szereplő átalányadózást választók nagy hányada is közös őstermelői igazolvánnyal működött ugyanúgy, mint a költségelszámolást választók többsége.

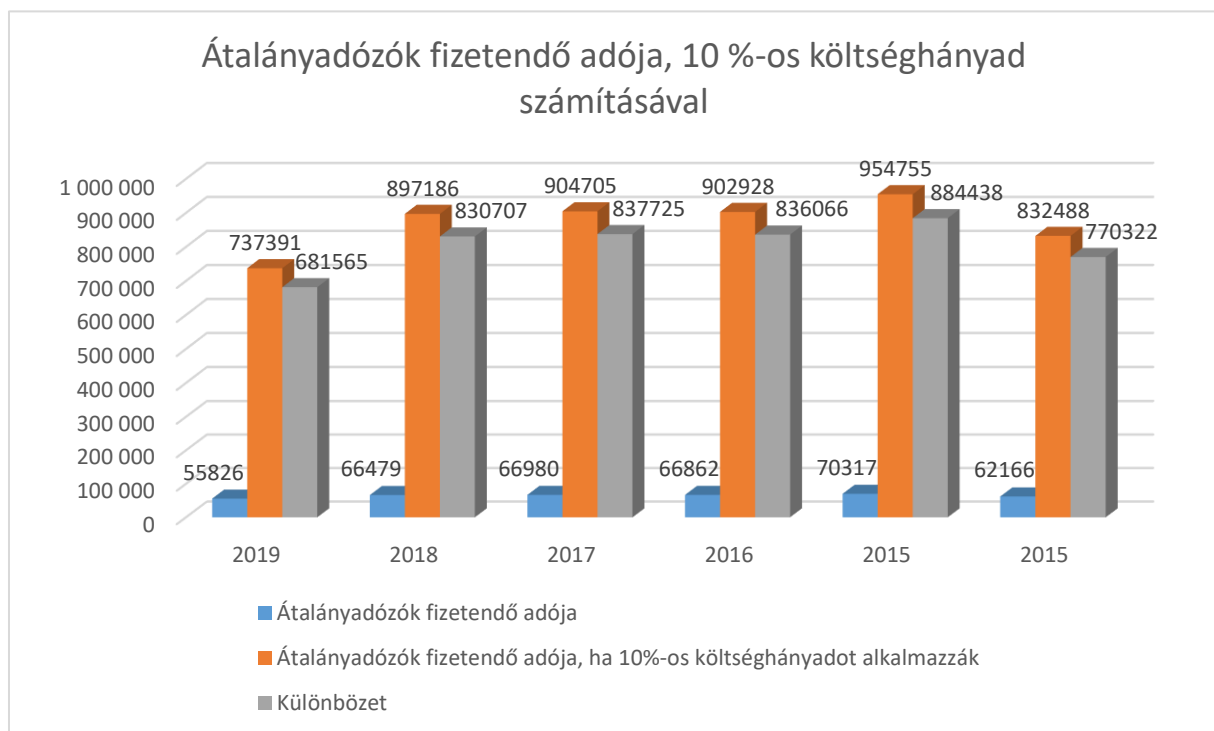
	Közös igazolvány	Adózási mód
Közös igazolvány	1	
Adózási mód	0,25	1

3. táblázat A közös őstermelői igazolvány léte és a választott adózási mód közötti összefüggés vizsgálat eredménye.

Forrás: primer kutatás alapján számítva

Kutatásom során kiszámítottam azt is, hogy az **átalányadót választóknak mennyi lenne a fizetendő adója, ha 10 százalékos költségátalányt alkalmaznának**, ugyanis így 100 ezer

forint adókedvezményt érvényesíthetnének (16. ábra). 2016-19-ig az adatok mindegyik östermelőnél azonosak, ugyanis az adózók közös östermelői igazolvány alapján folytatták a tevékenységüket. A 2015-ös évben azonban még önállóan tevékenykedett két kistermelő. A számítások során kiderült, hogy még az adókedvezmény érvényesítésével is több százezer, közel egymillió forint lett volna az adókülönbözet, azaz **tizenhárom, tizennégyszeres személyi jövedelemadót kellett volna fizetniük**, így számukra ez sokkal hátrányosabb megoldás lett volna, vagyis jól döntöttek a két módszer közötti választást illetően. Ez azt mutatja, hogy a **100 ezer forintos adókedvezmény nem tekinthető meghatározó kedvezménynek**, sokkal inkább számít az, hogy az adózó átalányadózás esetében több mint 9-szer akkora költséghányadot tud érvényesíteni, mint a 10%-os módszer alkalmazása esetében.

*16. ábra Átalányadózókat fizetendő adója, ha 10 %-os költséghányadot alkalmaznának.
Forrás: primer kutatás alapján szerkesztve.*

Összességében az feltételezhető, hogy az adózási mód választása alapvető összefüggésben van az árbevétel nagyságával, tekintve, hogy az átalányadózás a kistermelők számára adott, továbbá szintén a kistermelők érvényesíthetik a költségátalányt. Ugyanakkor ezen túlmenően azt gondolom, a **tevékenységi kör, pontosabban az ehhez kapcsolódó költségek aránya is fontos** abban, hogy melyik adózási módot érdemes választani. Ezen feltételezésemet alátámasztotta a felmerült költségek bevételhez viszonyított aránya és az adózási mód között lefuttatott összefüggés vizsgálatom. A számításhoz először meg kellett határoznom egy úgynevezett tisztított költség kategóriát, mely nem tartalmazza a

költségelszámolást választók bizonylatok nélkül elszámolható további költségét. A korrelációs együttható mértéke jelzi ($R=-0,66$), hogy a két változó között közepes és ellentétes irányú kapcsolat van. Ez kódolásom alapján azt jelenti, hogy **minél nagyobb a tényleges költségek bevételhez viszonyított aránya, annál inkább érvényes volt az őstermelőkre a tételes költségelszámolás módszerének választása** (4. táblázat).

	Tisztított költségek bevételhez viszonyított aránya	Adózási mód
Tisztított költségek bevételhez viszonyított aránya	1	
Adózási mód	-0,66	1

4. táblázat A tényleges költségek bevételhez viszonyított aránya és a választott adózási mód közötti összefüggés vizsgálat eredménye.

Forrás: primer kutatás alapján számítva

Az elemzés zárásaként hipotéziseim érvényesülésének eredményeit foglalom össze (5. táblázat). Összefüggés-vizsgálataim szerint sem az őstermelés működési időtartama, sem a közös őstermelői igazolvány léte nem gyakorolt hatást az adózási mód választására. Ugyanakkor a tényleges költségek bevételhez viszonyított aránya minél magasabb, annál inkább jellemző volt a tételes költségelszámolás választása az adózók körében. A 10%-os költséghányad módszeréhez társuló 100 ezer forintos adókedvezmény pedig olyan kevésnek bizonyul, hogy általa a módszerhez társuló számított adó összege jelentősen nem csökkenthető.

	Hipotézisek eredményei	Érvényesülés
H1	A működési időtartam befolyásolja az adózási mód választását.	x
H2	A közös őstermelői igazolvány lehetősége hatással van arra, hogy milyen adózási módot választanak a termelők.	x
H3	Az igényelhető 100 ezer forintos adókedvezmény befolyásoló tényezőnek minősül a 10 %-os költséghányad módszerének választásában.	x
H4	A tényleges költséghányad mértéke hatással van a jövedelemszámítási módszer kiválasztására.	✓

5. táblázat Hipotézisek eredményei.
Forrás: primer kutatás alapján szerkesztve

5. Összegzés, konklúziók

Az őstermelők nemzetgazdasági szempontból fontos csoportnak számítanak, épp ezért juttatnak számukra különféle ösztönző támogatásokat. A támogatások mellett azonban más típusú kedvezmények is szükségesek, hogy csökkentsék ezeknek a gazdaságoknak a terheit. Ilyen lehetőséget jelent számukra, hogy többféle adózási mód közül választhatnak, különféle adócsökkentő lehetőséggel élhetnek. Azonban annak ellenére, hogy adózási szempontból speciális helyzetben vannak, az ágazatra jellemző jövedelmezőségi problémák megnehezítik a gazdák megélhetését.

A gazdaságok tartós fennmaradása érdekében szükséges egy olyan agrár- és gazdaságpolitikát kidolgozni, ami meg tudná valósítani az ágazatok közötti optimális tényező-allokációt, újraelosztási célokat, stabilitást és gazdasági szabadságot. Ezáltal hatékonyabb üzemi szerkezetet, tudatosabb birtok- és struktúrapolitikát tudnának kialakítani, megvalósulna a jövedelemelosztás és stabil termelői jövedelmek, árak jelennének meg. A kormány pedig vissza tudná szorítani a kialakuló monopol- és oligopolhelyzeteket, így növekedne a mezőgazdasági termelők alkuereje. (Szilágyi Bernadett: Ellentmondások a mezőgazdasági őstermelők agrárpénzügyi szabályozásában)

Bár a jogszabályok folyamatosan szigorodnak, ami csökkenti az őstermelők adófizetési képességét, továbbra is jelen van a sokszor visszaélésre lehetőséget adó kedvezmények rendszere. Fontos kérdés, hogy a szigorodó szabályokra hogyan reagálnak a későbbiekben a termelők. Potenciális adófizetői réteget képeznek majd, vagy visszavonulnak önálló paraszti státuszba a fokozódó adóterhek miatt. Ehhez kapcsolódóan jelentős probléma az is, hogy az idősebb vidéki gazdák ezt a terhet nem viselve el fognak tűnni a mezőgazdasági tevékenységek köréből, így már nemcsak pénzügyi, agrárpolitikai, hanem szociológiai problémává is válik az őstermelők helyzete.⁴⁷(Szilágyi Bernadett: Ellentmondások a mezőgazdasági őstermelők agrárpénzügyi szabályozásában)

A dolgozat megírásával célom az volt, hogy bemutassam az őstermelők számára rendelkezésre álló adózási megoldásokat rendszertani szemléletben, az azzal szorosan összekapcsolódó járulékfizetési vonatkozásokat, továbbá az adózási mód által megkövetelt

⁴⁷ Szilágyi Bernadett: Ellentmondások a mezőgazdasági őstermelők agrárpénzügyi szabályozásában [online].

Letöltés dátuma: 2020.05.02. Hozzáférés:

https://dea.lib.unideb.hu/dea/bitstream/handle/2437/113412/file_up_Ellentmond%C3%A1sok%20a%20mez%C5%91gazdas%C3%A1gi%20C5%91stermel%C5%91k%20agr%C3%A1rp%C3%A9nz%C3%BCgyi%20szab%C3%A1lyoz%C3%A1s%C3%A1ban-jav%C3%ADtott.pdf?sequence=1&isAllowed=y

nyilvántartási kötelezettséget. Céлом volt továbbá, hogy a választott adózási módokkal kapcsolatosan összefüggéseket tárhassak fel, illetve, hogy szemléltessem, hogy adott megoldás kedvező volt-e az őstermelők számára. Annak érdekében, hogy a számításokat és elemzéseket átláthatóan be tudjam mutatni, először az őstermelőkkel kapcsolatos fogalmakat, az őstermelői tevékenységek körét határoztam meg. Kitértem az őstermelők által igényelhető támogatásokra is, köztük a vidékfejlesztési programban meghatározott támogatásokra, a zöldítési támogatásokra, az újonnan induló és fiatal mezőgazdasági őstermelők támogatására. Mivel ennek a gazdasági szektornak a jövedelmezősége alacsony, így számukra kiemelten fontosak ezek a támogatások.

Felsoroltam, hogy milyen jövedelemszámítási lehetőség közül választhatnak a termelők, kitértem az ezekhez kapcsolódó adóengedményekre és támogatásokra. Részleteztem, hogy az adózási módokhoz kapcsolódóan milyen járulékfizetési kötelezettségei keletkeznek a gazdáknak, illetve, hogy milyen nyilvántartásokat kell vezetniük a bevételeikről és esetleges költségeikről. Kiderült, hogy míg a tételes költségelszámolás választása nyilvántartási kötelezettség szempontjából bonyodalmasabb, hiszen több munkát igényel a bevételek mellett a költségek rögzítése, addig az átalányadózás, illetve a 10 %-os költséghányad alkalmazása lényegesen kevesebb adminisztrációval jár. Ettől eltekintve a tételes költségelszámolás választása sok esetben a legkedvezőbb, mivel ha a feltételeknek megfelelnek az őstermelők, nemleges nyilatkozatot tehetnek, vagy érvényesíthetik a kistermelői költségátalányt, hogy ezáltal optimalizálni tudják a fizetendő adójukat.

A szekunder kutatás alapján egy átfogóbb képet mutattam be a mezőgazdaságról, annak teljesítményéről. Ez alapján látható volt, hogy az őstermelők száma hazánkban az utóbbi években stagnált, viszont a kibocsátás volumene, bár nem túl nagy mértékben, de növekedett. A hazai adatokon túl, az Európai Unióban érvényes közös agrárpolitikáról, annak célkitűzéseiről írtam, illetve kitértem a teljesítményi adatokra is, ami itt is emelkedést mutatott.

A primer kutatás célja az volt, hogy igazoljam, hatással van-e a működési időtartam, a közös őstermelői igazolvány lehetősége, illetve a tényleges költségek aránya a választott adózási módra, valamint, hogy a 100 ezer forintos adókedvezmény befolyásoló tényezőnek minősül-e a 10 %-os költséghányad alkalmazására. A fentiekkel összefüggésben hipotéziseket fogalmaztam meg, melyeket statisztikai módszerekkel igazoltam, illetve vettem el. Az elemzések, összefüggés-vizsgálatok eredménye azt mutatta, hogy csupán a tényleges költségek bevételhez viszonyított aránya befolyásolja az adózási mód

megválasztását, ez esetben mutatkozott az ismérvek között szoros kapcsolat. Az átalányadózóknak és a közös őstermelői igazolványosok esetében elvégzett kalkulációk azt mutatták, hogy a 10 %-os költséghányad választása, illetve a közös őstermelői igazolvány lehetőségének elvetése előnytelen lenne számukra. Mindkét esetben jelentős adótöbblet mutatkozott. Mintám vonatkozásában megállapítottam, hogy az őstermelők optimális adózási döntéseket hoztak. Kutatásom bizonyította, hogy leginkább a közös őstermelői igazolvány keretében a tételes költségelszámolás alkalmazása az egyik legjobb megoldás, mivel a bevétel osztásának lehetősége, és így a kistermelőknek járó 40%-os kistermelői költségátalány jelentős adómegettarítást eredményez.

Kalkulációim, számításaim alátámasztják az adóoptimalizáció fontosságát, mely az őstermelői szféra számára is kiemelt jelentőséggel bír. Ebből kifolyólag mindenképpen javaslom az adóterhelésbeli különbségek kimutatását az optimális megoldás kiválasztása érdekében.

Irodalomjegyzék

Szakirodalom

- Herich György- Hengl Mária- Mihályi Andrea Ágnes: Adótan. 30. átdolgozott kiadás. Pécs: Penta Unió, 2019. ISBN 978-615-5249-69-3
- Jámbor Attila- Mizik Tamás: Bevezetés a Közös Agrárpolitikába. Budapest: Akadémia Kiadó, 2014. ISBN 978 963 05 9786 9.
- Kerékgyártó Györgyné- L. Balogh Irén- Sugár András- Szarvas Beatrix: Statisztikai módszerek és alkalmazásuk a gazdasági és társadalmi elemzésekben. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2009. ISBN 978 963 05 9899 6.

Törvények, jogszabályok

- 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról
- 1997. évi LXXX. törvény a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről
- 2018. évi LII. törvény a szociális hozzájárulási adóról
- 436/2015 (XII.28.) Kormányrendelet a mezőgazdasági őstermelői igazolványról

Szakmai cikkek, internetes források

- Európai Bizottság: Közérthetően az Európai Unió szakpolitikáiról: Mezőgazdaság [online]. Letöltés dátuma: 2020.04.24. Hozzáférés: http://publications.europa.eu/resource/genpub/PUB_NA0216625HUN.1.1
- Európai Bizottság: Közös agrárpolitika: Közérthetően a jövedelemtámogatásról, Piaci intézkedések ismertetése, Vidékfejlesztés, a vidéki térségek támogatása. Megtekintés dátuma: 2020.04.05. Hozzáférés: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy_hu
- Európai Bizottság: Supporting the agriculture and food sectors amid Coronavirus [online]. Megtekintés dátuma: 2020.04.24. Hozzáférés: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/coronavirus-response_hu#cap
- Európai Unió: Az Európai Unió szakpolitikai területei: Mezőgazdaság [online]. Megtekintés: 2020.03.04. Hozzáférés: https://europa.eu/european-union/topics/agriculture_hu
- KSH: A mezőgazdaság szerepe a nemzetgazdaságban, 2018 évi kiadvány [online]. Letöltés dátuma: 2020.04.24. Hozzáférés: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mezo/mezoszerepe18.pdf>
- KSH: A mezőgazdaság teljesítménye, 2019 [online]. Megtekintés dátuma: 2020.04.24. Hozzáférés: <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mgszlak/mgszlakelo219/index.html#azlattenysztsvolumene17kalnttanvnytermesztsugyanennyivelmrskldtt>
- Mezőgazdaság és vidékfejlesztés: Támogatások listája. Megtekintés dátuma: 2020.04.05. Hozzáférés: <https://www.mvh.allamkincstar.gov.hu/tamogatások>
- MOSZ Sajtó: Érdemi intézkedéseket az agráriumban! [online]. Megjelent: 2020.04.20. Megtekintés dátuma: 2020.04.24. Hozzáférés: <http://www.mosz.agrar.hu/novenytermesztes/1741-erdemi-intezkedeseket-az-agrariumban-mosz-sajtokozlemeny>

- NAV: A szociális hozzájárulási adó, 49. számú Információs füzet [online]. Letöltés dátuma: 2020.04.10. Hozzáférés: https://nav.gov.hu//data/cms511260/49_A_szocialis_hozzajarulasi_ado_20200217.pdf
- NAV: Mezőgazdasági őstermelő adózása, 06. Információs füzet [online]. Letöltés dátuma: 03.05. Hozzáférés: https://nav.gov.hu//data/cms511306/6_Mez_gazdasagi__stermel__adozasa_20200131.pdf
- NAV: Önálló tevékenységből származó jövedelem és adózása, 02. számú információs füzet [online]. Letöltés dátuma: 2020.04.13. Hozzáférés: https://nav.gov.hu//data/cms511199/2_Onallo_tevekenysegb_1_szarmazo_jovedelem_es_a_dozasa_20200129.pdf
- Szilágyi Bernadett: A mezőgazdasági őstermelők speciális jövedelemadózási és társadalombiztosítási kötelezettségei [online]. Letöltés dátuma: 2020.05.02. Hozzáférés: http://www.debrecenijogimuhely.hu/archivum/1_2009/a_mezogazdasagi_ostermelok_specialis_jovedelemadozasi_es_tarsadalombiztositasi_kotelezettsegei/
- Szilágyi Bernadett: Ellentmondások a mezőgazdasági őstermelők agrárpénzügyi szabályozásában [online]. Letöltés dátuma: 2020.05.02. Hozzáférés: https://dea.lib.unideb.hu/dea/bitstream/handle/2437/113412/file_up_Ellentmond%C3%A1sok%20a%20mez%C5%91gazdas%C3%A1gi%20C5%91stermel%C5%91k%20agr%C3%A1rp%C3%A9nz%C3%BCgyi%20szab%C3%A1lyoz%C3%A1s%C3%A1ban-jav%C3%ADtott.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Ábrajegyzék

1. ábra - A mezőgazdasági őstermelők elhelyezkedése az agrárszektorban - KSH tájékoztatói adatbázisának mezőgazdasági vállalkozásokról szóló adatai alapján szerkesztve. Megtekintés dátuma: 2020.03.12. Hozzáférés: <http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haViewer.jsp>
2. ábra - Őstermelői igazolvány képe. Agro Napló: Csak indokolt esetben kell érvényesíteni az őstermelői igazolványt. Megjelenés: 2020.03.16. Letöltés dátuma: 2020.04.06. Hozzáférés: <https://agronaplo.hu/hirek/csak-indokolt-esetben-kell-ervenyesiteni-az-ostermeloi-igazolvanyt>
3. ábra - Értékesítési betétlap képe. Nemzeti Agrárgazdasági Kamara: Ha őstermelő, ellenőrizze a 2020. évi értékesítési betétlapját! Megjelenés: 2020.02.28. Letöltés dátuma: 2020.04.06. Hozzáférés: <https://www.nak.hu/tajekoztatasi-szolgalatas/mezogazdasagi-termeles/101231-ha-ostermelo-ellenorizze-a-2020-evi-ertekezesi-betetlapjat>
4. ábra - A mezőgazdasági támogatások dimenziói. Európai Bizottság: A közös agrárpolitikáról dióhéjban című szöveg alapján szerkesztve. Megtekintés dátuma: 2020. 04.05. Hozzáférés: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-glance_hu
5. ábra - A tételes költségelszámolás rendszere. NAV: Mezőgazdasági őstermelő adózása, 06. számú információs füzet alapján szerkesztve. Letöltés dátuma: 03.05. Hozzáférés: https://nav.gov.hu//data/cms511306/6_Mez_gazdasagi__stermel__adozasa_20200131.pdf
6. ábra - A kistermelői költségátalány kiszámításának sémája. NAV: Mezőgazdasági őstermelő adózása, 06. számú információs füzet alapján szerkesztve.
7. ábra - Az átalányadózási rendszer. NAV: Mezőgazdasági őstermelő adózása, 06. számú információs füzet alapján szerkesztve.
8. ábra - A 10 %-os költségátalány alkalmazásának sémája. NAV: Mezőgazdasági őstermelő adózása, 06. számú információs füzet alapján szerkesztve.

9. ábra - Mezőgazdasági őstermelők számának alakulása 2014-2019-ig. KSH tájékoztatási adatbázisának mezőgazdasági vállalkozásokról szóló adatai alapján szerkesztve. Megtekintés dátuma: 2020.04.24. Hozzáférés: <http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haViewer.jsp>
10. ábra - A mezőgazdaság teljes bruttó kibocsátásának megoszlása, 2018. KSH: A mezőgazdaság szerepe a nemzetgazdaságban, 2018. 10. ábra. Letöltés dátuma: 2020.04.24. Hozzáférés: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mezo/mezoszerepe18.pdf>
11. ábra - Őstermelők megoszlása működésük időtartama szerint. Forrás: primer kutatás alapján szerkesztve
12. ábra - Közös őstermelői igazolvánnyal rendelkezők száma a vizsgált években. Forrás: primer kutatás alapján szerkesztve.
13. ábra - Választott adózási módok alakulása 2015-2019-ig. Forrás: primer kutatás alapján szerkesztve.
14. ábra - Adókedvezményeket átlagosan igénybe vevők aránya az összes őstermelőhöz viszonyítva. Forrás: primer kutatás alapján szerkesztve.
15. ábra - A közös őstermelői igazolvánnyal rendelkezők fizetendő adója, ha tevékenységüket nem közös őstermelői igazolvány alapján folytatnák. Forrás: primer kutatás alapján szerkesztve.
16. ábra - Átalányadózókat fizetendő adója, ha 10 %-os költséghányadot alkalmaznának. Forrás: primer kutatás alapján szerkesztve.

Táblázatjegyzék

1. táblázat – A kutatás hipotézisei
2. táblázat – A vállalkozás működési időtartama és a választott adózási mód közötti összefüggés vizsgálat eredménye
3. táblázat – A közös őstermelői igazolvány léte és a választott adózási mód közötti összefüggés vizsgálat eredménye
4. táblázat – A tényleges költségek bevételhez viszonyított aránya és a választott adózási mód közötti összefüggés vizsgálat eredménye
5. táblázat – Hipotézisek eredményei

NYILATKOZAT

Alulírott, Pál Bettina nyilatkozom, hogy a záródolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját munkám eredményei.

Zalaegerszeg, 2020.05.11.

Pál Bettina s.k.
hallgató aláírása

ÖSSZEFOGLALÁS

Mezőgazdasági őstermelők adózási, elszámolási sajátosságai

Pál Bettina

FOSZK / Pénzügy- számvitel / Vállalkozási szakirány

Záródolgozatomban bemutattam az őstermelőkkel kapcsolatos fogalmakat, tevékenységeket. Röviden összefoglaltam, hogy milyen támogatásokat pályázhatnak az őstermelők bizonyos feltételek megvalósulása esettén, illetve, hogy ezekkel a támogatásokkal milyen célokat próbál megvalósítani a kormány és az Európai Unió. Ezek a támogatások főképp a mezőgazdasági ágazat jövedelmezőségi problémáinak az ellentételezése miatt szükségesek.

Rendszerbe foglaltam az általuk választható adózási formákat, az ezekhez kapcsolódó járulékfizetési és nyilvántartás vezetési kötelezettséget. Kifejtettem, hogy a választott adózási mód milyen adóelőnyt biztosít a termelő számára, melyiket érdemes választania annak érdekében, hogy a lehető legkevesebb adót kelljen fizetnie. Úgy gondolom, hogy bár a tételes költségelszámolás választása több nyilvántartási kötelezettséget von maga után, mégis ez a legoptimálisabb megoldás sok esetben. Ennek oka, hogy a tételes költségelszámolást választó kistermelők 40 százalékos költséghányadot érvényesíthetnek.

A hazai mezőgazdaság teljesítményén túl kitértem az európai mezőgazdaság helyzetére is, annak érdekében, hogy átláthatóbban lehessen látni a mezőgazdasággal kapcsolatosan elérendő célokat, az ennek érdekében hozott intézkedéseket, illetve a fennmaradó és megjelenő problémákat. Általánosságban az mondható el, hogy a mezőgazdaság teljesítménye növekedett mind hazánkban, mind az Európai Unióban. Globális probléma maradt azonban az egyre szélsőségesebb éghajlat, amit támogatások folyósításával

próbálnak kompenzálni, illetve egyre inkább megjelenik az előregedő mezőgazdasági társadalom problémája. Ennek a helyzetnek javítása érdekében külön támogatásokat nyújtanak a fiatal és a tevékenységüket kezdő őstermelőknek.

A gyakorlati helyemen végzett kutatásom során a 2015-2019-es évekre vonatkozóan összegyűjtött adatok alapján elemzéseket végeztem, trendeket vizsgáltam az őstermelőkkel kapcsolatosan. A mintában szereplő őstermelők többségére jellemző, hogy már régóta, több, mint 15 éve tevékenykedik, illetve a termelők közel fele közös őstermelői igazolvány alapján folytatja tevékenységét. Összehasonlításokkal bemutattam, hogy milyen számszerű különbségek vannak két adózási mód választása között. Így például szemléltetni tudtam, hogy mekkora adóterhe keletkezne az átalányadózóknak, ha 10 %-os költséghányad módszerét alkalmaznák, illetve akkor, ha a közös őstermelői igazolvánnyal rendelkezők nem tudnák elosztani egymás közt a bevételüket és költségüket. Mindkettőnek az eredménye magasabb adókötelezettséget mutatott, mint ami eredetileg keletkezett a jövedelmük alapján. Ez azt jelenti, hogy másik jövedelemszámítási módszer választása, illetve a közös őstermelői igazolvány elhagyása hátránnyal járna számukra, ezen megoldásokkal jelentős összegű adómegetakarítást mutattam ki.

Négy hipotézist fogalmaztam meg, melyek bizonyítása érdekében elvégzett összefüggés-vizsgálatok kimutatták, hogy az adózási mód választásában sem a működési időtartam, sem a közös őstermelői igazolvány lehetősége nem számít befolyásoló tényezőnek. A tényleges költségek bevételhez viszonyított aránya azonban már hatással van az adózási mód választására. Minél nagyobb költségarányal rendelkezik az őstermelő, annál jellemzőbb a tételes költségelszámolás választása. A számításokból kiderül, hogy a 10%-os költséghányad alkalmazásában a 100 ezer forintos adókedvezménynek a lehetősége sincs hatással az adókötelezettség érdemi csökkentésére. Ezen vizsgálatok elvégzésével elértem célokat, hogy bemutassam az adózási módokra vonatkozó összefüggéseket, illetve, hogy számszerűen is kimutassam, mely adózási mód az optimális az adózók számára.

A vizsgálat és a dolgozatom összeállítása tanulságos volt, sok olyan gyakorlati tapasztalatot szereztem általa az őstermelők adózásával, elszámolásaival kapcsolatban, amit később hasznosíthatok mind a tanulmányaim, mind a későbbi munkám során. A gyakorlat alatt megtanulhattam ezeknek a gazdasági egységeknek az adózási feladatait elvégezni és ezt a tudást igyekeztem a dolgozatomban átadni. Ezekkel az ismeretekkel szeretném segíteni a leendő könyvelőket, illetve a tevékenységüket megkezdő termelőket eligazodni az őstermelőkkel kapcsolatos fogalmak, támogatások és a lehetséges adózási módok között.